A TÖRVÉNYSZÉK ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2011. szeptember 9.*

A T-25/06. sz. ügyben,

az **Alliance One International, Inc.** (székhelye: Danville, Virginia [Amerikai Egyesült Államok], képviselik: C. Osti és A. Prastaro ügyvédek)

felperesnek

az **Európai Bizottság** (képviselik kezdetben: É. Gippini Fournier és F. Amato, később: É. Gippini Fournier és N. Khan, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen,

elsődlegesen az [EK 81. cikk] (1) bekezdésének alkalmazására vonatkozó eljárásban hozott 2005. október 20-i C(2005) 4012 végleges bizottsági határozat (COMP/C-38.281/B.2 Nyersdohány – Olaszország ügy) részleges megsemmisítése, másodlagosan az Alliance One International, Inc.-vel szemben kiszabott bírság összegének csökkentése iránti kérelem tárgyában,

* Az eljárás nyelve: angol.

A TÖRVÉNYSZÉK (harmadik tanács),

tagjai: J. Azizi elnök, E. Cremona (előadó) és S. Frimodt Nielsen bírák,

hivatalvezető: C. Kristensen tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2010. szeptember 28-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

A jogvita előzményei

1 A felperes Alliance One International, Inc. (a továbbiakban: Alliance One) az Egyesült Államokban székhellyel rendelkező amerikai társaság, amely a Dimon Inc. (a továbbiakban: Dimon Inc.) és a Standard Commercial Corp. (a továbbiakban: SCC) 2005. május 13-án, a szóban forgó jogsértést követően történt összeolvadásából létrejött vállalatcsoport élén áll.

2 A jogsértés időtartama alatt a Dimon Italia Srl és a Transcatab SpA, az olaszországi székhellyel rendelkező négy legnagyobb nyersdohány-feldolgozó közül kettő (a továbbiakban: feldolgozók) 100%-ban a Dimon Inc. és az SCC által irányított leányvállalat volt, amelyeknek az Alliance One a jogutódja.

A – *A közigazgatási eljárás*

3 2002. január 15-én az Európai Közösségek Bizottsága az [EK 81.] és az [EK 82.] cikk végrehajtásáról szóló első, 1962. február 6-i 17. tanácsi rendelet (HL 1962. L 13., 204. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 3. o.) 11. cikke alapján információkérést intézett a nyersdohány olaszországi piaca kapcsán az olasz nyersdohány-feldolgozók és nyersdohánytermelők szakmai szövetségeihez, vagyis az Associazione professionale trasformatori tabacchi italianihez (APTI, az olasz nyersdohány-feldolgozók szakmai szövetsége), valamint az Unione italiana tabaccóhoz (Unitab, Olasz Dohányunió).

4 2002. február 19-én a Bizottsághoz mentesség iránti kérelem érkezett, amelyet a Deltafina SpA – feldolgozó, az APTI tagja – nyújtott be a kartellügyek esetében a bírságok alóli mentességről és a bírságok csökkentéséről szóló bizottsági közlemény (HL 2002. C 45., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 155. o., a továbbiakban: engedékenységi közlemény) alapján. 2002. március 6-án a Bizottság az említett közlemény 15. cikke alapján feltételes mentességet biztosított a társaságnak.

5 2002. április 4-én a Bizottság kézhez vette a Dimon Italiának az engedékenységi közlemény 8. cikke alapján benyújtott bírság alóli mentesség iránti kérelmét, valamint másodlagosan e közlemény 20–27. cikke alapján a bírság csökkentésére irányuló kérelmét, valamint a Transcatab ugyanezen a jogcímen benyújtott, a bírság csökkentésére irányuló kérelmét.

6 2002. április 18-án és 19-én a Bizottság a 17. rendelet 14. cikke alapján vizsgálatokat folytatott a Dimon Italia és a Transcatab helyiségeiben, valamint a Trestina Azienda Tabacchi SpA és a Romana Tabacchi SpA helyiségeiben.

7 2002. október 8-án a Bizottság arról értesítette a Dimon Italiát és a Transcatabot, hogy mivel e két vállalkozás szolgáltatott elsőként, illetve másodikként az engedékenységi közlemény értelmében vett bizonyítékokat, a közigazgatási eljárás végén a velük szemben esetlegesen megállapított jogsértések címén kiszabandó bírság összegét csökkenteni kívánja.

8 2004. február 25-én a Bizottság kifogásközlést fogadott el, amelyet tíz vállalkozásnak, illetve vállalkozói szövetségnek – így többek között a feldolgozóknak, valamint ezek közül egyesek anyavállalatainak – címzett. A kifogásközlés címzettjei betekinthettek a közigazgatási eljárás irataiba – amelyeknek másolatát a Bizottság CD-ROM-on megküldte részükre –, és írásbeli észrevételeket tettek a Bizottság által felhozott kifogásokra. A Bizottság 2004. június 22-én meghallgatást tartott.

9 Miután 2004. december 21-én a Bizottság a 2004. február 25-i kifogásközléshez képest kiegészítő kifogásközlést fogadott el, 2005. március 1-jén még egyszer meghallgatást tartott.

10 A versenykorlátozó magatartásokkal és erőfölénnyel foglalkozó tanácsadó bizottsággal folytatott konzultációt követően és a meghallgatási tisztviselő zárójelentésére tekintettel a Bizottság 2005. október 20-án elfogadta az [EK 81. cikk] (1) bekezdésének alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/C-38.281/B.2 „Nyersdohány – Olaszország”-ügy) a C(2005) 4012 végleges határozatot (a továbbiakban: megtámadott határozat), amelynek összefoglalóját az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* 2006. február 13-án tették közzé (HL L 353., 45. o.).

B – *A megtámadott határozat*

11 A megtámadott határozat elsősorban az olasz piacon tevékeny nyersdohány-feldolgozók által végrehajtott horizontális kartellre vonatkozik (a megtámadott határozat (1) preambulumbekezdése).

12 A Bizottság a megtámadott határozatban megállapította, hogy e kartell keretében az 1995 és 2002 eleje közötti időszakban a feldolgozók – többek között az árak és a piaci részesedések rögzítése révén – mind a termelőktől való közvetlen felvásárlás, mind a köztes levelesdohány-kereskedőktől való felvásárlás tekintetében rögzítették a nyersdohány felvásárlására vonatkozó üzleti feltételeket Olaszországban (a megtámadott határozat (1) preambulumbekezdése).

13 A megtámadott határozat másodsorban két másik, 1999 eleje és 2011 vége között történt jogsértésre vonatkozik, amelyek elkülönülnek a feldolgozók által végrehajtott kartelltől, és amelyek az APTI esetében úgy valósultak meg, hogy rögzítette az általa tagjai nevében az Unitabbal kötendő szakmaközi megállapodások céljából megtárgyalt szerződéses árakat, míg az Unitab esetében úgy valósultak meg, hogy rögzítette az általa tagjai nevében az APTI-val kötendő fent hivatkozott megállapodások céljából megtárgyalt szerződéses árakat.

14 A megtámadott határozatban a Bizottság úgy vélte, hogy a feldolgozók magatartásai az EK 81. cikk (1) bekezdésébe ütköző – egységes és folyamatos – jogsértést valósítottak meg (lásd többek között a megtámadott határozat (264)–(269) preambulumbekezdését).

15 A megtámadott határozat 1. cikkének (1) bekezdésében a Bizottság a kartellért való felelősséget a négy olaszországi feldolgozónak, valamint az Universal Corp.-nak – a Deltafina anyavállalatának – és az Alliance One-nak mint a Dimon és az SCC összeolvadásából létrejött társaságnak tudta be. Továbbá a megtámadott határozat

1. cikkének (2) bekezdésében megállapította, hogy az APTI és az Unitab megsértette az EK 81. cikk (1) bekezdését azáltal, hogy olyan határozatokat fogadott el, amelyek a tagjaik nevében kötendő szakmaközi megállapodások céljából rögzítették az általuk megtárgyalt árakat.

16 A megtámadott határozat 2. cikkében a Bizottság bírságokat szabott ki a fenti 15. pontban említett vállalkozásokkal, valamint az APTI-val és az Unitabbal szemben (lásd az alábbi 54. pontot).

1. *A megtámadott határozat címzettjei*

17 A megtámadott határozat 2.4 pontja a határozat címzettjeit határozza meg.

18 A Bizottság előzetesen hivatkozott az állandó ítélkezési gyakorlatra, miszerint a „vállalkozás" fogalma a versenyjogi összefüggésben a szóban forgó megállapodás tárgya szempontjából gazdasági egységet jelent, még akkor is, ha jogi szempontból e gazdasági egység több természetes vagy jogi személyből áll (a megtámadott határozat (325) preambulumbekezdése).

19 Ezt követően a Bizottság kifejtette, hogy megállapítást nyert, hogy a Deltafina, a Dimon Italia (később Mindo néven), a Transcatab és a Romana Tabacchi, valamint az APTI és az Unitab a jogsértések időtartama alatt közvetlenül részt vett a megállapított jogsértésekben, és ebből következően a fentiek közül az összes vállalkozás és szövetség címzettje a megtámadott határozatnak (a megtámadott határozat (327) preambulumbekezdése).

20 A Bizottság elemzését az egyes leányvállalatok (a Deltafina, a Dimon Italia és a Transcatab) jogsértő magatartásának az anyavállalatuk részére történő betudhatósága kérdésének vizsgálatával folytatta. E tekintetben emlékeztetett arra, hogy a jogsértések időtartama alatt a Deltafina a Universal, a Dimon Italia a Dimon Inc., míg a Transcatab az SCC 100%-os tulajdonában levő leányvállalata volt (a megtámadott határozat (328) preambulumbekezdése).

21 A Bizottság többek között kifejtette, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint egy anyavállalat akkor tehető felelőssé leányvállalata jogsértő magatartásáért, ha az utóbbi nem határozhatja meg önállóan piaci magatartását. E tekintetben emlékezetett arra, hogy vélelmezhető, hogy ha az anyavállalat kizárólagos tulajdonosa a leányvállalatának, akkor meghatározó befolyást gyakorol a leányvállalata magatartására, amikor az megsérti az EK 81. cikk (1) bekezdését (a megtámadott határozat (329) és (330) preambulumbekezdése).

22 A megtámadott határozat (331) preambulumbekezdésében a Bizottság megállapította, hogy a Deltafina, a Dimon Italia és a Transcatab tekintetében megalapozottan feltételezhető, hogy „nem voltak önállóak", mivel anyavállalatuk 100%-os tulajdonában állnak (illetve a Dimon Italia csak állt).

23 Elutasítva az említett társaságok által a kifogásközlésre adott válaszaikban szereplő állítást, miszerint a 100%-os irányításon kívül egyéb bizonyítékok is szükségesek a meghatározó befolyás gyakorlásának alátámasztására, a Bizottság rámutatott, hogy a 100%-os tulajdonban álló leányvállalatok esetében az ilyen befolyásra vonatkozó valamennyi vélelem megdönthető. Az ellenbizonyítást annak a félnek kell szolgáltatnia, amely az ilyen vélelmet „megalapozott bizonyítékokkal" meg kívánja dönteni, és ezek nem lehetnek pusztán olyan általános információk, amelyeket nem támasztanak alá meggyőző bizonyítékok (a megtámadott határozat (334) preambulumbekezdése).

24 E tekintetben a Bizottság egymás után megvizsgálta a megtámadott határozat címzettjei között szereplő anyavállalatok által előterjesztett érveket.

25 A Bizottság mindenekelőtt elutasította az érintett anyavállalatok által a leányvállalataik tevékenységéért a helyi vezetőség teljes körű felelősségére vonatkozóan előterjesztett általános érvet. A Bizottság szerint az, hogy a Dimon Inc. és az SCC megtartotta a már meglévő vezetőséget leányvállalataik 100%-os felvásárlása során, nem zárja ki, hogy az említett anyavállalatok meghatározó befolyást gyakoroljanak olaszországi leányvállalataikra, mivel szokásos, hogy a folyó ügyek intézését a 100%-os leányvállalat helyi vezetőségére bízzák (a megtámadott határozat (338) preambulumbekezdése).

26 A Bizottság szerint egyik vállalkozás sem bizonyította általánosságban, hogy csoportja olyan sajátossággal rendelkezik, amely a leányvállalatot jelentős mértékben függetleníthette volna az anyavállalat befolyásától (a megtámadott határozat (339) preambulumbekezdése).

27 E tekintetben a Bizottság elemezte a Deltafina, a Dimon Italia, a Transcatab és anyavállalataik között fennálló gazdasági kapcsolatok erősségét, amely azt bizonyította, hogy az olaszországi leányvállalatok gazdasági egységet alkottak csoportjuk többi tagjával. A Bizottság ezzel kapcsolatban rámutatott, hogy az érintett csoportok a világ legnagyobb levelesdohány-forgalmazói voltak, és gyakran az olasz leányvállalataik által vásárolt dohányt vásárolták fel és forgalmazták (a megtámadott határozat (340) preambulumbekezdése).

28 A Bizottság rámutatott, hogy a Dimon Inc. és az SCC már azelőtt olaszországi partnereivel együttesen irányította a Dimon Italiát és a Transcatabot, mielőtt megszerezték volna azok kizárólagos tulajdonát. Az, hogy a felvásárlást követően a leányvállalatok „vezetőségén egyáltalán nem változtattak", következésképpen nem tekinthető arra vonatkozó bizonyítéknak, hogy egyáltalán nem gyakoroltak befolyást az igazgatókra, miután e leányvállalatok kizárólagos tulajdonosai lettek. A Bizottság hozzátette, hogy a Dimon Italia esetében az igazgatóság csak a Dimon csoport képviselőiből állt, valamint hogy ezek közül az egyiket kizárólag a vállalkozás napi üzletvitelével bízták meg. A végrehajtó hatásköröknek a Transcatab vezérigazgatójára történő átruházását illetően a Bizottság kijelentette, hogy nem áll rendelkezésére olyan

információ, amely alapján megállapíthatná, hogy a vezérigazgatót nem az SCC jelölte ki, hasonlóan az igazgatóság többi tagjához (a megtámadott határozat (341) és (342) preambulumbekezdése).

29 A Bizottság ezt követően elutasította a Dimon Inc. és az SCC azon érvét, hogy nem létezett semmilyen kommunikációs csatorna e vállalkozások és leányvállalataik között (a megtámadott határozat (343)–(346) preambulumbekezdése).

30 A Bizottság először megvizsgálta a Transcatab és az SCC közötti esetleges kommunikációs csatornák fennállását. E tekintetben rámutatott, hogy a Transcatab tevékenységét a Standard Commercial Tobacco Co., Inc. (SCTC), az SCC csoport keretében működő, az SCC 100%-os tulajdonában álló holdingtársaság tevékenységének tekintette, amelyet a csoport tevékenységének keretében elemzett, amelybe beletartoztak az SCC-csoport cigarettagyártók részére történő eladásai is. A Bizottság ezen elemzésből azt a következtetést vonta le, hogy a Transcatab tevékenységének eredményét jelentették a csoport felsőbb szerveinek, majd azt összesítették a csoport eredményével (a megtámadott határozat (344) preambulumbekezdése).

31 Másodszor a Bizottság megvizsgálta a Dimon Italia és a Dimon Inc. helyzetét. Rámutatott, hogy a leányvállalat időszakos jelentéseket készített, amelyek bizalmas információkat tartalmaztak stratégiáját és eredményeit illetően, és e jelentéseket megküldték a csoportba tartozó azon társaságoknak, amelyek a Dimon Italiától vásároltak. Rámutatott továbbá, hogy egyéb dokumentumok bizonyítják, hogy a Dimon International Inc. és a Dimon-csoport más társaságainak igazgatósága közvetlenül beavatkozott a Dimon Italia tevékenységébe. A Bizottság hozzátette, hogy a Dimon Inc.-re gyakran hivatkoztak a „Dimon International Inc." megnevezéssel, ami azt jelenti, hogy ténylegesen utóbbi működött a csoport legmagasabb szintjén az anyavállalat nevében. A Bizottság ebből azt a következtetést vonta le, hogy nem lehet kétséges, hogy léteztek kommunikációs csatornák a Dimon Italia és a Dimon Inc. között, még ha e kommunikáció a Dimon International közvetítésével is zajlott (a megtámadott határozat (345) preambulumbekezdése).

32 A Bizottság elutasította azt az érvet, miszerint a Dimon Inc. nem volt a Dimon Italia közvetlen anyavállalata, mivel semmilyen bizonyítékot sem szolgáltattak sem az Intabex Netherlands BV (a továbbiakban: Intabex) szerepét, sem az utóbbi és a Dimon Italia, valamint az utóbbi és a Dimon Inc. között fennálló esetleges kommunikációs csatornák létezését illetően. Emellett úgy tűnt, hogy az Intabex csak közvetítő pénzügyi holding minőségében járt el anélkül, hogy bármiféle összefüggés lett volna a tevékenysége, valamint a Dimon Italia tevékenységei végzésének bármely aspektusa között (a megtámadott határozat (346) preambulumbekezdése).

33 A Bizottság rámutatott, hogy mivel az a két csoport, amelynek a jogsértés tartama alatt a Transcatab és a Dimon Italia a tagja volt, az Alliance One nevű új jogalanyban történő egyesüléssel megszűnt, ezért – mint a két csoport jogutódja – az utóbbi a megtámadott határozat címzettje. Ugyanez a helyzet a Dimon Italia esetében, amelyet az Intabex magánszemélyeknek adott el, akik azt Mindóra nevezték át (a megtámadott határozat (349) és (350) preambulumbekezdése).

34 Figyelemmel e különböző elemekre, a Bizottság a megtámadott határozat (351) preambulumbekezdésében megállapította, hogy a Deltafina, a Universal, a Mindo (korábban Dimon Italia), a Transcatab, az Alliance One, a Romana Tabacchi, az APTI és az Unitab felelősségét kell megállapítani a jogsértésekért, és őket kell a megtámadott határozat címzettjeinek tekinteni.

2. *A bírságok összegének meghatározása*

35 A megtámadott határozat (356)–(404) preambulumbekezdésében a Bizottság meghatározta a címzettekkel szemben kiszabandó bírságokat.

36 A Bizottság elsősorban megvizsgálta a jogsértés súlyát. Miután emlékeztetett arra, hogy ennek értékelése érdekében figyelembe kell vennie a jogsértés jellegét, a piacra gyakorolt tényleges hatását, ha ez a hatás mérhető, valamint az érintett földrajzi piac méretét, a megtámadott határozat (369) preambulumbekezdésében megállapította, hogy a feldolgozók által elkövetett jogsértés különösen súlyosnak minősül.

37 Másodsorban a megtámadott határozat (370)–(376) preambulumbekezdésében a Bizottság megvizsgálta az „egyedi súly" és az „elrettentés" kérdését. E tekintetben kijelentette, hogy figyelembe kell venni „az egyes vállalkozások egyedi súlyát, valamint jogellenes magatartásuk valószínű hatásait".

38 Először is a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a bírságokat az egyes felek piacon fennálló helyzetéhez viszonyítva kell megállapítani (a megtámadott határozat (371) preambulumbekezdése).

39 Ezzel kapcsolatosan a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a Deltafinával szemben kiszabott bírság kiindulási összegének kell a legmagasabbnak lennie, tekintettel arra, hogy e vállalkozás volt a legnagyobb felvásárló, ugyanis a 2001. évi piaci részesedése nagyjából 25% volt (a megtámadott határozat (372) preambulumbekezdése).

40 A Bizottság úgy ítélte meg, hogy a Transcatabot, a Dimon Italiát és a Romana Tabacchit – mivel 2001-ben piaci részesedésük ennél csekélyebb mértékű, körülbelül 9–11% volt – „más csoportba kell sorolni", és a tekintetükben kiszabandó bírság kiindulási összegének alacsonyabbnak kell lennie (a megtámadott határozat (373) preambulumbekezdése).

41 A Bizottság ugyanakkor úgy vélte, hogy a csupán a piacon fennálló helyzetet tükröző kiindulási összegnek nem lenne megfelelően elrettentő hatása a Deltafinával, a Dimon Italiával és a Transcatabbal szemben, mivel a viszonylag korlátozott nagyságú forgalmuk ellenére mindegyikük egy-egy olyan jelentős gazdasági és pénzügyi erejű multinacionális csoporthoz tartozik – vagy a Mindo esetében tartozott –, amely a dohányiparnak

a különböző szintű ágazatokban és földrajzi piacokon a legjelentősebb világméretű nagykereskedője (a megtámadott határozat (374) preambulumbekezdése).

42 Következésképpen annak érdekében, hogy a bírság elrettentő legyen, a Bizottság úgy vélte, hogy a Deltafinával szemben a kiindulási összeget 1,5-szeres elrettentési szorzóval – vagyis 50%-kal – kell növelni, míg a Dimon Italiával (Mindo) és a Transcatabbal szemben megállapított kiindulási összeget 1,25-szoros elrettentési szorzóval – vagyis 25%-kal – kell növelni (a megtámadott határozat (375) preambulumbekezdése).

43 A Bizottság tehát a megtámadott határozat (376) preambulumbekezdésében az alábbiak szerint rögzítette a bírságok kiinduló összegét:

– Deltafina: 37,5 millió euró;

– Transcatab: 12,5 millió euró;

– Dimon Italia (Mindo): 12,5 millió euró;

– Romana Tabacchi: 10 millió euró.

44 Harmadsorban a Bizottság megvizsgálta a jogsértés tartamának kérdését.

45 Többek között a megtámadott határozat (377)–(379) preambulumbekezdéséből következik, hogy a Bizottság a bírságok kiindulási összegeit a jogsértés teljes évei esetében 10%-kal, valamennyi további legalább hat hónapos időszak esetében pedig 5%-kal növelte. Ennek megfelelően a bírság kiindulási összegét a jogsértés hat év négy hónapos tartamának megfelelően 60%-kal növelte a Deltafina, a Dimon Italia (Mindo) és a Transcatab esetében, míg a két év nyolc hónapos időszaknak megfelelő 25%-kal a Romana Tabacchi esetében.

46 A Bizottság a megtámadott határozat címzettjeivel szemben kiszabott bírságok alapösszegét tehát az alábbiak szerint állapította meg:

– Deltafina: 60 millió euró;

– Transcatab: 20 millió euró;

– Dimon Italia (Mindo): 20 millió euró;

– Romana Tabacchi: 12,5 millió euró.

47 Negyedsorban a megtámadott határozat (380)–(398) preambulumbekezdésében a Bizottság megvizsgálta, hogy van-e helye annak, hogy enyhítő körülményeket vegyen figyelembe. Különösen a Dimon Italia és a Transcatab helyzetét illetően elutasította az enyhítő körülmények figyelembevételére irányuló érveik összességét.

48 Ötödsorban a Bizottság meghatározta a bírságoknak azon összegét, amelyet az enyhítő körülmények alkalmazása eredményez, 50%-kal és 30%-kal csökkentve a Deltafinával és a Romana Tabacchival szemben kiszabott bírságok alapösszegét, valamint megvizsgálta, hogy a különböző címzettekkel szemben kiszámított alapösszegeket ki kell-e igazítani annak érdekében, hogy ne haladják meg a forgalomnak az [EK] 81. és [EK] 82. cikkben meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás, 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.) 23. cikkének (2) bekezdésében előírt 10%-os felső korlátját.

49 E tekintetben a Bizottság pontosította, hogy amennyiben a szóban forgó vállalkozások valamely vállalkozáscsoporthoz tartoznak, megállapítható, hogy e vállalkozásokra anyavállalataik meghatározó befolyást gyakorolnak, és ebből következően – mivel utóbbiak egyetemlegesen felelősek a leányvállalatukkal szemben kiszabott bírságért – a csoport világméretű forgalmát kell figyelembe venni a fent említett 10%-os felső korlát meghatározásánál (a megtámadott határozat (401) preambulumbekezdése).

50 Ennek alapján kijelentette, hogy a Romana Tabacchival szemben kiszabott bírság nem haladhatja meg a 2,05 millió eurót, valamint hogy a többi bírságot e rendelkezés alapján nem szükséges csökkenteni (a megtámadott határozat (402) és (403) preambulumbekezdése).

51 A Bizottság a bírság felső korlátjának elemzését azzal zárta, hogy a Mindo egyetemleges felelősségét a legutolsó üzleti év forgalmának 10%-ára, vagyis 3,99 millió euróra korlátozta, mivel az a megtámadott határozat elfogadásának időpontjában semmilyen kapcsolatban nem állt a korábbi Dimon csoporttal, amelyből Alliance One lett (a megtámadott határozat (404) preambulumbekezdése).

52 Hatodsorban a Bizottság az engedékenységi közlemény alkalmazását tárgyalta (a megtámadott határozat (405)–(500) preambulumbekezdése).

53 Miután megállapította, hogy a Dimon Italia és a Transcatab megfelelt azon feltételeknek, amelyeket a bírság összegének mérséklésére irányuló kérelmeik alapján a Bizottság velük szemben előírt, a Bizottság a nyújtott bizonyítékok, valamint az eljárás során tanúsított együttműködésük alapján arra a következtetésre jutott, hogy a csökkentés iránti kérelmük alapján számukra megjelölt tartományon belül rájuk a legjelentősebb mértékű – vagyis 50%-os és 30%-os csökkentés – alkalmazandó (a megtámadott határozat (492)–(499) preambulumbekezdése). Ezzel szemben a Bizottság a Deltafinának nem nyújtott mentességet, illetve nem csökkentette a bírság összegét.

54 Az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének megfelelően a Bizottság a megtámadott határozat 2. cikkében az alábbiak szerint határozta meg a határozat címzettjeiként szereplő vállalkozásokkal és vállalkozások szövetségeivel szemben kiszabandó bírságok összegét:

– a Deltafinával és a Universallal szemben egyetemlegesen: 30 millió euró;

– a Dimon Italiával (Mindo) és az Alliance One-nal szemben: 10 millió euró, amelyből az Alliance One az egész összeg, miközben a Mindo egyetemlegesen csak 3,99 millió euró megfizetéséért felelős;

– a Transcatabbal és az Alliance One-nal szemben egyetemlegesen: 14 millió euró;

– a Romana Tabacchival szemben: 2,05 millió euró;

– az APTI-val szemben: 1000 euró;

– az Unitabbal szemben: 1000 euró.

Az eljárás és a felek kérelmei

55 A Törvényszék Hivatalához 2006. január 24-én benyújtott keresetlevelével az Alliance One előterjesztette a jelen keresetet.

56 A keresetben az Alliance One a jelen ügynek a Mindo és a Transcatab által benyújtott keresetekkel való egyesítését kérte (lásd a lenti 57. és 58. pontot).

57 2006. január 20-án a Mindo a megtámadott határozat részleges megsemmisítése iránti, illetve másodlagosan az e határozatban vele szemben kiszabott bírság csökkentése iránti keresetet indított (T-19/06. sz. ügy).

58 2006. február 3-án a Transcatab is keresetet nyújtott be a megtámadott határozat részleges megsemmisítése iránt, illetve másodlagosan az e határozatban vele szemben kiszabott bírság csökkentése iránt (T-39/06. sz. ügy), az ügynek a jelen üggyel való egyesítését kérelmezve.

59 A Törvényszék Hivatalához 2006. július 27-én benyújtott külön beadvánnyal a Mindo kérelmezte, hogy a jelen ügyet egyesítsék a T-19/06. sz. üggyel. 2006. augusztus 21-én az Alliance One előterjesztette észrevételeit e kérelemmel kapcsolatban, kijelentve, hogy támogatja az egyesítést.

60 A Törvényszékhez 2006. augusztus 21-én benyújtott beadványában a Bizottság kifejtette, hogy álláspontja szerint az ügyek egyesítése nem segítené elő érzékelhetően az eljárás hatékonyságát, és azt kérte, hogy a Törvényszék saját mérlegelése szerint határozzon.

61 A Törvényszék nem adott helyt az egyesítés iránti kérelemnek.

62 A Törvényszék 2009. november 24-én – az eljárási szabályzata 64. cikkében foglalt pervezető intézkedések keretében – írásbeli kérdést intézett az Alliance One-hoz, amelyre az utóbbi az előírt határidőn belül válaszolt. 2010. február 2-án a Bizottság előterjesztette az Alliance One válaszával kapcsolatos észrevételeit.

63 A Törvényszék (harmadik tanács) az előadó bíró jelentésének meghallgatását követően megnyitotta a szóbeli szakaszt, és eljárási szabályzatának 64. cikke szerinti pervezető intézkedések keretében felszólította a feleket, hogy nyújtsanak be bizonyos dokumentumokat. A felek az előírt határidőn belül eleget tettek e felhívásnak.

64 A Törvényszék a 2010. szeptember 28-i tárgyaláson meghallgatta a felek szóbeli előadásait és a Törvényszék által feltett kérdésekre adott válaszait.

65 Az Alliance One azt kéri, hogy a Törvényszék:

– semmisítse meg a megtámadott határozat 1. cikke (1) bekezdésének az SCC-re, a Dimon Inc.-re és az Alliance One-ra vonatkozó részét;

– ennek megfelelően csökkentse a Transcatabbal és a Dimon Italiával (Mindo) szemben kiszabott bírságokat úgy, hogy azok összege ne haladja meg az előző pénzügyi évben elért forgalmuk 10%-át;

– másodlagosan csökkentse a Transcatabbal és a Dimon Italiával (Mindo) szemben kiszabott bírságot, mivel a szorzó nem volt rájuk alkalmazható;

– a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

66 A Bizottság azt kéri, hogy a Törvényszék:

– utasítsa el a keresetet;

– az Alliance One-t kötelezze a költségek viselésére.

A jogkérdésről

67 Keresete alátámasztására az Alliance One lényegében három jogalapra hivatkozik, amelyek több részre oszthatók. Az első, elsődlegesen hivatkozott jogalap a leányvállalat által elkövetett jogsértések anyavállalatnak való betudhatóságára vonatkozó szabályok megsértésére, valamint a védelemhez való jog megsértésére vonatkozik. A második jogalap az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének megsértésére vonatkozik annyiban, amennyiben a kiszabott bírság összege meghaladja a Transcatab és a Dimon Italia 2005. évi forgalmának 10%-át, valamint az arányosság elvének a bírság végső összegének meghatározása során történő megsértésére vonatkozik. Az Alliance One emellett másodlagosan egy harmadik jogalapra is hivatkozik, amely az elrettentési szorzó meghatározása során való téves jogalkalmazásra és ténybeli hibára, valamint az arányosság elvének megsértésére és az indokolás hiányára vonatkozik.

A – *A leányvállalat által elkövetett jogsértések anyavállalatnak való betudhatóságára vonatkozó szabályok megsértésére, valamint a védelemhez való jog megsértésére vonatkozó első jogalapról*

68 E jogalap négy részre osztható. Az első részben az Alliance One kifejti, hogy a Bizottság megsértette a leányvállalat magatartásának az anyavállalat részére való betudhatóságával kapcsolatos szabályokat. A második részben az Alliance One azt állítja, hogy az SCC és a Dimon Inc. bizonyítékokat szolgáltatott a Bizottság számára arra vonatkozóan, hogy egyikük sem gyakorolt meghatározó befolyást a leányvállalataira, ám azokat a Bizottság lényegében figyelmen kívül hagyta. A harmadik részben az Alliance One azt kifogásolja, hogy a Bizottság megsértette az SCC és a Dimon Inc. védelemhez való jogát, amikor az utóbbiak által benyújtott bizonyítékok cáfolata érdekében a kifogásközlésben nem szereplő, illetve hozzá nem férhető dokumentumokat használt fel. A negyedik részben az Alliance One arra hivatkozik, hogy a Bizottság megsértette a bizonyítási teherre vonatkozó szabályokat.

1. *A leányvállalat magatartásának az anyavállalat részére való betudhatóságával kapcsolatos szabályok megsértésére vonatkozó első részről*

a) A felek érvei

69 Az Alliance One azt állítja, hogy a Bizottság tévesen állapította meg, hogy az SCC és a Dimon Inc. a jogsértés időtartama alatt meghatározó befolyást gyakorolt a Transcatabra és a Dimon Italiára, valamint tévesen alkalmazta a jogot, amikor e tény alapján megállapította e vállalkozások egyetemleges felelősségét a leányvállalatok jogsértő magatartásáért.

70 Az Alliance One szerint a megtámadott határozat a releváns ítélkezési gyakorlat téves értelmezésén alapul, amikor azt állapítja meg, hogy vélelmezhető, hogy az az anyavállalat, amely a leányvállalatának 100%-os tulajdonosa, meghatározó befolyást gyakorol annak üzleti magatartására. Állítása alátámasztása érdekében az Alliance One a Bíróság több ítéletére, az ezen ítéletek alapjául szolgáló egyes ügyekben a főtanácsnoki indítványokra, valamint a Törvényszék bizonyos ítéleteire hivatkozik. Így különösen a Bíróság C-286/98. P. sz., Stora Kopparbergs Bergslags kontra Bizottság ügyben 2000. november 16-án hozott ítéletéből [EBHT 2000., I-9925. o.] – amelyet más ítéletek is megerősítenek – az következik, hogy azon túl, hogy az anyavállalat a leányvállalat 100%-os tulajdonosa volt abban az időszakban, amikor az megsértette az EK 81. cikk (1) bekezdését, mindig további bizonyítékokat kell nyújtani annak vélelmezése érdekében, hogy az anyavállalat meghatározó befolyást gyakorolt a leányvállalat magatartására, és hogy a Bizottság ennek megfelelően megállapíthassa az anyavállalatnak a leányvállalata által elkövetett jogsértésért fennálló egyetemleges felelősségét.

71 Ezen túlmenően a Bizottság határozathozatali gyakorlata során több alkalommal kijelentette, hogy az a puszta tény, hogy egy vállalkozás egy – a versenyjog megsértésében közvetlenül résztvevő – leányvállalat 100%-os tulajdonosa, önmagában nem elegendő felelősségének megállapításához, és ezért további bizonyítékokra van szükség ahhoz, hogy bizonyosan meg lehessen állapítani valamely vállalkozáscsoportnak az egyik leányvállalata magatartásáért fennálló felelősségét, amennyiben az anyavállalat közvetlenül nem vett részt a kartellben.

72 Az Alliance One többek között azokra az esetekre hivatkozik, amelyekben a Bizottság nem állapította meg az anyavállalatnak a leányvállalata magatartásáért fennálló felelősségét – különösen kifogásolva a Bizottság által a COMP/38.238/B „nyersdohány – Spanyolország"-ügyben követett megközelítést (a Bizottság 2004. október 20-án hozott határozata) –, vagy amelyekben az anyavállalat felelősségét a kartellben való közvetlen részvétele alapján állapította meg, illetve az anyavállalat felelősségének megállapítása érdekében egyéb körülményekre támaszkodott.

73 A Bizottság határozathozatali gyakorlatának vizsgálatából kitűnik különösen, hogy az, azon puszta tény mellett, hogy egy társaság a leányvállalatának 100%-os tulajdonosa, „egyéb" körülményeket is megkíván, így például:

– az anyavállalatnak a jogsértésekben való közvetlen részvételét;

– az anyavállalatnak a jogsértés végrehajtásáért való felelősségét;

– az anyavállalat olyan találkozókon való részvételét, amelyek során versenykorlátozó magatartásokról volt szó;

– azt a tényt, hogy az anyavállalat nem állította, vagy nem tüntette fel leányvállalata önállóságát;

– azt a tényt, hogy az anyavállalat az eljárás során egyedüli képviselőként járt el;

– olyan körülményeket, amelyek azt mutatják, hogy az anyavállalat „tudomással bírt" a megállapodásokról, vagy azt a tényt, hogy kifejezetten nem vitatta, hogy tudomással bírt a jogsértő magatartásról.

74 Végső soron az ítélkezési gyakorlat és a Bizottság határozathozatali gyakorlatának elemzéséből az tűnik ki, hogy:

– a Bizottságnak kell bizonyítania, hogy az anyavállalat meghatározó befolyást gyakorolt leányvállalatára;

– ezzel kapcsolatban a bizonyítási teher nem fordul meg, hanem csupán könnyítésre kerül, amennyiben az anyavállalat a leányvállalat 100%-os tulajdonosa, amennyiben más bizonyítékok állnak rendelkezésre ezen megállapítás alátámasztására;

– az anyavállalat felelőssége kizárólag akkor vélelmezhető, illetve akkor terheli őt a részvételének hiányára vonatkozó bizonyítás terhe, ha a leányvállalat 100%-os tulajdonosa, és más bizonyítékok is alátámasztják a részvételét;

– e vélelem minden esetben megdönthető, amennyiben az Alliance One képes kellő bizonyítékot szolgáltatni arra, hogy bár lehetősége volt meghatározó befolyást gyakorolni leányvállalatára, ebben az esetben nem tette ezt.

75 Az Alliance One tehát vitatja az ítélkezési gyakorlatnak a Bizottság által a megtámadott határozatban adott értelmezését, és hangsúlyozza, hogy utóbbi az eljárás során csak azt fejtette ki, hogy az SCC és a Dimon Inc. 100%-os tulajdonosa volt az olaszországi leányvállalatoknak, és ezt elegendőnek ítélte ahhoz, hogy a bizonyítási terhet a felekre hárítsa.

76 Azzal, hogy a Bizottság jogtalanul áthárította a bizonyítási terhet az SCC-re és a Dimon Inc.-re, a megdönthető vélelmet megdönthetetlen vélelemmé alakította át, vagyis olyan vélelemmé, amely az ellenkezőjét bizonyító bizonyítékokkal sem cáfolható meg.

77 Ennek megfelelően az arra vonatkozó bizonyítási teher, hogy az anyavállalat meghatározó befolyást gyakorolt leányvállalatára, nem fordul meg, ha az anyavállalat 100%-os tulajdonosa a leányvállalatának. A jelen ügyben e bizonyítási teher csak akkor lenne áthárítható az Alliance One-ra, ha a Bizottság meggyőző bizonyítékokat szolgáltatott volna annak alátámasztására, hogy anyavállalatuk a Transcatabra és a Dimon Italiára a jogsértés időszaka alatt meghatározó befolyást gyakorolt.

78 A felperes szerint tehát a Bizottság tévesen alkalmazta a jogot, amikor a Dimon Inc. és az SCC leányvállalataik magatartása miatt fennálló felelősségét vélelmezte.

79 A Bizottság az első jogalap jelen részének elutasítását kéri.

b) A Törvényszék álláspontja

80 Emlékeztetni kell, hogy a versenyjog a vállalkozások tevékenységeire vonatkozik (a Bíróság C-204/00. P., C-205/00. P., C-211/00. P., C-213/00. P, C-217/00. P. és C-219/00. P. sz., Aalborg Portland és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2004. január 7-én hozott ítéletének [EBHT 2004., I-123. o.] 59. pontja), és hogy a vállalkozás fogalma minden gazdasági tevékenységet folytató jogalanyra kiterjed, függetlenül azok jogállásától és finanszírozási módjától (a Bíróság C-189/02. P., C-202/02. P., C-205/02. P–C-208/02. P. és C-213/02. P. sz., Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2005. június 28-án hozott ítéletének [EBHT 2005., I-5425. o.] 112. pontja és a C-97/08. P. sz., Akzo Nobel és társai kontra Bizottság ügyben 2009. szeptember 10-én hozott ítéletének [EBHT 2009., I-8237. o.] 54. pontja).

81 Az ítélkezési gyakorlatból az is kitűnik, hogy ugyanebben az összefüggésben a vállalkozás fogalmát úgy kell értelmezni, mint amely a szóban forgó megállapodás szempontjából gazdasági egységet jelent, még akkor is, ha jogi szempontból ez az egység több természetes vagy jogi személyből áll (a Bíróság C-217/05. sz. Confederación Española de Empresarios de Estaciones de Servicio ügyben 2006. december 14-én hozott ítéletének [EBHT 2006., I-11987. o.] 40. pontja, a fenti 80. pontban hivatkozott Akzo Nobel és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 55. pontja, és a Törvényszék T-325/01. sz., DaimlerChrysler kontra Bizottság ügyben 2005. szeptember 15-én hozott ítéletének [EBHT 2005., II-3319. o.] 85. pontja).

82 Ha ilyen gazdasági egység sérti meg a versenyszabályokat, a személyes felelősség elve szerint neki kell felelnie ezért a jogsértésért (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-49/92. P. sz., Bizottság kontra Anic Partecipazioni ügyben 1999. július 8-án hozott ítéletének [EBHT 1999., I-4125. o.] 145. pontját, valamint a C-280/06. sz., ETI és társai ügyben 2007. december 11-én hozott ítélet [EBHT 2007., I-10893. o.] 39. pontját, továbbá a fenti 80. pontban hivatkozott Akzo Nobel és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 56. pontját).

83 A versenyjog megsértését egyértelműen azon jogi személynek kell betudni, amelyvel szemben később bírság szabható ki. A Bizottságnak a versenyjog terén hozott határozatai alkalmazása és végrehajtása céljából ugyanis címzettként egy jogi személyiséggel rendelkező jogalanyt kell meghatározni (lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-305/94–T-307/94., T-313/94–T-316/94., T-318/94., T-325/94., T-328/94., T-329/94. és T-335/94. sz., Limburgse Vinyl Maatschappij és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1999. április 20-án hozott ítéletének [EBHT 1999., II-931. o.] 978. pontját).

84 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az anyavállalatnak lehet betudni a leányvállalat magatartását, ha az – jóllehet külön jogi személyiséggel rendelkezik – nem önállóan határozza meg saját magatartását a piacon, hanem lényegében azokat az utasításokat követi, amelyeket az anyavállalat ad a számára, különös tekintettel az említett két jogi személy közötti gazdasági, szervezeti és jogi kapcsolatokra (lásd a fenti 80. pontban hivatkozott Akzo Nobel és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 58. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

85 Ilyen esetben ugyanis, mivel az anyavállalat és leányvállalata ugyanazon gazdasági egység részét képezi, és így az EK 81. cikk értelmében egyetlen vállalkozást alkot, a Bizottság a bírságokat kiszabó határozatot az anyavállalatnak címezheti anélkül, hogy bizonyítania kellene az utóbbinak a jogsértésben való személyes részvételét (lásd ebben az értelemben a fenti 80. pontban hivatkozott Akzo Nobel és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 59. pontját).

86 Az ítélkezési gyakorlatból az is kitűnik, hogy abban a különös esetben, ha az anyavállalat a versenyjog szabályait sértő magatartást folytató leányvállalatban 100%-os részesedéssel rendelkezik, egyrészről ezen anyavállalat meghatározó befolyást gyakorolhat e leányvállalat magatartására, másrészről pedig fennáll azon megdönthető vélelem, miszerint az említett anyavállalat ténylegesen ilyen befolyást gyakorol (lásd a fenti 80. pontban hivatkozott Akzo Nobel és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 60. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

87 E körülmények között ahhoz, hogy a Bizottság vélelmezze, hogy az anyavállalat meghatározó befolyást gyakorol a leányvállalat üzletpolitikájára, elegendő, ha azt bizonyítja, hogy az anyavállalat a leányvállalat kizárólagos tulajdonosa. A Bizottságnak ezt követően módjában áll az anyavállalat egyetemleges felelősségét megállapítani a leányvállalatával szemben kiszabott bírság megfizetését illetően, kivéve ha az e vélelem megdöntésére köteles anyavállalat elegendő bizonyítékot terjeszt elő annak bizonyításához, hogy a leányvállalata önálló piaci magatartást folytat (lásd ebben az értelemben fenti 70. pontban hivatkozott Stora Kopparbergs Bergslags kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 29. pontját, valamint a fenti 80. pontban hivatkozott Akzo Nobel és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 61. pontját).

88 Igaz ugyan, hogy a Bíróság a fenti 70. pontban hivatkozott Stora Kopparbergs Bergslags kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 28. és 29. pontjában a leányvállalat 100%-os tulajdonlásán kívül további körülményekre is hivatkozott, például arra a tényre, hogy nem vitatták az anyavállalatnak a leányvállalata üzletpolitikájára gyakorolt befolyását, és a két társaságnak közös volt a képviselete a közigazgatási eljárás során, e körülményeket a Bíróság csupán azért említette meg, hogy ismertesse azon elemek összességét, amelyekre a Törvényszék ezen ügyben az érvelését alapozta, és nem annak érdekében, hogy a fenti 86. pontban említett vélelem alkalmazását az anyavállalat által ténylegesen gyakorolt befolyásra vonatkozó további ténykörülmények előterjesztésétől tegye függővé (lásd a fenti 80. pontban hivatkozott Akzo Nobel és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 62. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, valamint a Törvényszék T-69/04. sz., Schunk és Schunk Kohlenstoff-Technik kontra Bizottság ügyben 2008. október 8-án hozott ítéletének [EBHT 2008., II-2567. o.] 57. pontját).

89 A megtámadott határozatból kitűnik, hogy annak érdekében, hogy az anyavállalatnak betudja a leányvállalata által elkövetett jogsértésért való felelősséget, a Bizottság azon előfeltételezésből indult ki, miszerint az anyavállalat fentiekben ismertetett felelősségre vonására akkor kerülhet sor, ha az anyavállalat és leányvállalata gazdasági egységet, és következésképpen az EK 81. cikk értelmében egyetlen vállalkozást alkot (lásd a megtámadott határozat (325) preambulumbekezdését).

90 A Bizottság központi elemként a leányvállalat piacon tanúsított magatartásával kapcsolatos önállóságának hiányára támaszkodott annak megállapítása érdekében, hogy az anyavállalatnak betudható leányvállalata jogsértő magatartása. Az önállóság hiánya ugyanis az anyavállalatnak a leányvállalat magatartására gyakorolt „meghatározó befolyásának" velejárója, és az ilyen befolyás gyakorlása az ítélkezési gyakorlat szerint vélelmezhető, amennyiben az anyavállalat a leányvállalat kizárólagos tulajdonosa (lásd a megtámadott határozat (329) és (330) preambulumbekezdését).

91 A megtámadott határozat (331) preambulumbekezdésében a Bizottság tehát úgy ítélte meg, hogy a jelen ügyben a Deltafina, a Dimon Italia és a Transcatab „nem volt önálló", mivel mindegyikük az anyavállalata 100%-os irányítása alatt állt.

92 Az Alliance One azon állításával ellentétben, hogy a jelen ügyben a Bizottság a megdönthető vélelmet megdönthetetlen vélelemmé alakította át, ez az érvelés nem távolodik el a megdönthető vélelem logikájától. Ennek megfelelően a versenyjogban elfogadott többi megdönthető vélelemhez hasonlóan, amennyiben egy tényt a Bizottság jogszerűen feltételezhet, az bizonyítottnak tekintendő, amennyiben az érintett vállalkozás a vélelmet nem cáfolja meg ellenkező meggyőző bizonyítékokkal (lásd a Bíróság fenti 82. pontban hivatkozott Bizottság kontra Anic Partecipazioni ügyben hozott ítéletének 121. és 126. pontját, valamint a C-199/92. P. sz., Hüls kontra Bizottság ügyben 1999. július 8-án hozott ítéletének [EBHT 1999., I-4287. o.] 162. és 167. pontját). Egyébiránt az említett vélelem, amely megdönthető jellegére figyelemmel minden egyes ügyben megdönthető, nem eredményezi azt, hogy azon anyavállalatnak, amely

leányvállalatának kizárólagos tulajdonosa, automatikusan be kellene tudni a felelősséget, mivel ez ellentétes lenne a személyes felelősség elvével, amelyen a versenyjog alapul.

93 A Bizottság tehát nem sértette meg a leányvállalat magatartása anyavállalatnak való betudhatóságára vonatkozó szabályokat, amikor lényegében azt állapította meg, hogy az SCC és Dimon Inc. – amelyeknek, mint az egyesülésükből létrejött társaság, az Alliance One a jogutódja –, felelős a leányvállalatai, a Transcatab és a Dimon Italia által elkövetett jogsértésért.

94 Meg kell állapítani, hogy ezt a következtetést nem kérdőjelezhetik meg az Alliance One által a Törvényszék írásbeli kérdésére válaszul a fenti 80. pontban hivatkozott Akzo Nobel és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítéletből levonandó következtetések kapcsán előadott érvek. Az Alliance One szerint először is a Bíróság ebben az ítéletben tévesen értelmezte a korábbi ítélkezési gyakorlatot, így különösen a fenti 70. pontban hivatkozott Stora Kopparbergs Bergslags kontra Bizottság ügyben hozott ítéletet, és az ítélkezési gyakorlat semmiképpen sem egyértelmű e tekintetben. Másodszor a fenti 80. pontban hivatkozott Akzo Nobel és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet alapjául szolgáló ügy ténybeli háttere különbözik a jelen ügy ténybeli hátterétől, mivel a kartellben több leányvállalat is részt vett, és ebből következően nehezebb volt bizonyítani, hogy az anyavállalatnak nem volt tudomása a versenykorlátozó tevékenységekről. Mindazonáltal az első érv tekintetében elegendő annyit megállapítani, hogy a fenti 80. pontban hivatkozott Akzo Nobel és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítéletből kitűnik (lásd még ebben az értelemben Kokott főtanácsnok fenti 80. pontban hivatkozott Akzo Nobel és társai kontra Bizottság ügyre vonatkozó, 2009. április 23-i indítványának [EBHT 2009., I-8241. o.] 60. és 61. pontját), hogy a Bíróság nem csupán figyelembe vette azt az ítélkezési gyakorlatot – így különösen a fenti 70. pontban hivatkozott Stora Kopparbergs Bergslags kontra Bizottság ügyben hozott ítéletet –, amelyre az Alliance One érvelésének nagy részét alapozza, hanem emellett egyértelmű értelmezéssel látta el a korábbi ítélkezési gyakorlatot is (a fenti 80. pontban hivatkozott Akzo Nobel és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 58–62. pontja). A második érvet illetően elegendő megállapítani, hogy a fenti 80. pontban hivatkozott Akzo Nobel és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet alapjául szolgáló ügy és a jelen ügy közötti állítólagos különbség nem releváns, mivel az első ügyben a betudhatóság szempontja semmiképpen sem az volt, hogy

az anyavállalat közvetlenül vagy közvetve tudomással bírt-e a leányvállalat vagy leányvállalatok által végzett tevékenységekről. Mindenesetre – amint arra a Bizottság megalapozottan mutatott rá – ebben az ítéletben a Bíróság e körülményt egyáltalán nem vette figyelembe.

95 Az eddigi megfontolások összességére tekintettel az első jogalap első részét mint megalapozatlant el kell utasítani.

2. *Az SCC és a Dimon Inc. által a vélelem megdöntése érdekében nyújtott bizonyítékok figyelmen kívül hagyására voantkozó második részről*

a) A felek érvei

96 Az Alliance One azt állítja, hogy az SCC és a Dimon Inc. – bár erre nem volt köteles – változatos és kimerítő bizonyítékokat nyújtott annak alátámasztására, hogy e két vállalkozás sem a kartellben nem vett részt, sem leányvállalatai magatartását nem befolyásolta, és hogy egyértelműen bizonyította, hogy a jelen ügyben az ítélkezési gyakorlat által szankcionált helyzetek egyike sem állt fenn. E bizonyítékok tehát azt bizonyítják, hogy az SCC és a Dimon Inc. nem gyakorolt meghatározó befolyást olaszországi leányvállalataira és nem volt olyan helyzetben, hogy arra képes legyen.

97 Az Alliance One ezenkívül azt kifogásolja, hogy a Bizottság tévesen értelmezte az SCC és a Dimon Inc. által nyújtott bizonyítékokat. E tekintetben nemcsak a megtámadott határozat azon különböző szakaszait kifogásolja, amelyekben a Bizottság megvizsgálja és elutasítja ezeket a bizonyítékokat, hanem az alátámasztásukra szolgáló dokumentumok Bizottság általi felhasználását is.

98 Álláspontja szerint az SCC és a Dimon Inc. által a kifogásközlésre adott válaszok teljesen egyértelművé tették, hogy a két csoport szerkezete nagymértékben decentralizált volt, különösen a nyersdohány olaszországi piacának jellegzetességeire figyelemmel. Ennek megfelelően az anyavállalat meghatározó befolyásának gyakorlása összeegyeztethetetlen a piaci igényekkel. Egyébiránt az a tény, hogy e két csoport több ország nemzeti piacán jelenlévő leányvállalatokkal rendelkezik, amelyek mindegyike egyedi sajátosságokkal rendelkezik, lehetetlenné teszi e csoportok számára, hogy bármilyen formában kereskedelmi befolyást gyakoroljanak leányvállalataikra.

99 A Transcatab és a Dimon Italia kifejtette, hogy mindig is önálló társaságok voltak a szóban forgó piacon, és e területen saját maguk határozták meg üzletpolitikájukat. A feldolgozott dohány értékesítését illetően az Alliance One emlékeztet arra, hogy a leányvállalatok az ügyfelekkel szemben független társaságként működtek. E tekintetben megjegyzi, hogy a feldolgozott dohány csoporton belüli értékesítése 1995 szeptembere és 2001 júniusa között a Dimon Italia eladásainak csak kis részét tette ki (20 és 30% között), mivel az általa értékesített dohány nagy részét közvetlenül más ügyfeleknek adták el.

100 A válaszban az Alliance One ezenkívül hangsúlyozza, hogy a Bizottság állításával ellentétben a korábbi ítélkezési gyakorlatból fakadó egyetlen precedens sem követeli meg, hogy az eljárásban részt vevő felek a leányvállalat önállóságának igazolása céljából bizonyítsák csoportjuk valamely sajátosságát. Egyébként az SCC és a Dimon Inc. egyértelműen bizonyította, hogy a jelen ügyben az ítélkezési gyakorlat által megkövetelt elemek egyike sem teljesült.

101 Konkrétabban az SCC által a Transcatab olaszországi leányvállalatra gyakorolt meghatározó befolyás teljes hiányának bizonyítása érdekében benyújtott bizonyítékokat illetően az Alliance One emlékeztet arra, hogy:

– a Transcatab igazgatósága főként olasz könyvelőkből állt, és közülük korábban vagy ezt követően egyik sem állt semmilyen közvetlen vagy közvetett kapcsolatban az SCC-vel; egyébként az SCC szerepe az igazgatóság tagjainak kiválasztásában

arra korlátozódott, hogy formálisan kinevezte a Transcatabnak az SCC-től teljesen független vezérigazgatója által kijelölt személyeket;

– a Transcatab alapszabálya 19. cikkének megfelelően az igazgatóság a lehető legszélesebb hatáskörrel rendelkezett a társaság irányítására;

– a Transcatab magatartását 1994. augusztus 4-től – vagyis még mielőtt az SCC a Transcatab fölötti kizárólagos irányítást szerzett volna – kizárólag a vezérigazgatója határozta meg, akire – amint az a Transcatab igazgatóságának ugyanezen a napon tartott ülésén készült jegyzőkönyvből kiderül – a testület az alapszabály említett 19. cikkében szereplő hatáskörök összességét átruházta a társaság rendes és rendkívüli tevékenységeinek irányítása tekintetében; ezt a helyzetet az SCC soha nem változtatta meg, és a vezérigazgató mindvégig ugyanaz a személy volt;

– a Transcatab üzletpolitikáját ennélfogva – amint azt az igazgatóság üléseiről készült jegyzőkönyvek is alátámasztják, amely ülések során a vezérigazgató főszabály szerint pusztán tájékoztatta az igazgatóság többi tagját a társaság üzleti helyzetéről, akik a vezérigazgató cselekményeit formálisan és utólag hagyták jóvá – kizárólag a vezérigazgatója határozta meg.

102 E körülmények elegendőek a Bizottság vélelmének megdöntéséhez.

103 Az Alliance One továbbá vitatja a Bizottság azon érvelését, hogy az SCC nem volt képes bizonyítani, hogy a Transcatab vezérigazgatója nem az ő képviselője volt; hogy mindenesetre a Transcatab igazgatóságának a többi tagja végrehajtó hatáskörökkel rendelkezett, és hogy az SCC nem bizonyította, hogy ezeket a tagokat a vezérigazgató választotta, és nem az SCC nevezte volna ki.

104 Először a vezérigazgató függetlenségét illetően az Alliance One ismételten kijelenti, hogy bizonyította, hogy semmilyen kapcsolat nem állt fenn a – jóval a leányvállalat SCC általi felvásárlása előtt – kinevezett vezérigazgató és az SCC között. Mindenesetre a Bizottságnak kellett volna bizonyítania, hogy a Transcatab igazgatóságát az SCC nevezte ki azt megelőzően, hogy megszerezte volna a kizárólagos irányítást a Transcatab felett.

105 Másodszor az igazgatóság egyéb tagjainak végrehajtó hatásköreit illetően az Alliance One először is arra emlékeztet, hogy a Bizottság nem vitatja, hogy a társaság irányítására vonatkozó rendes és rendkívüli hatásköröket átruházták a vezérigazgatóra. Az Alliance One másodszor elveti azokat az állítólagos részletes bizonyítékokat, amelyek arra utalnak, hogy az igazgatóság egyéb tagjai – így például S. M. – végrehajtói pozícióban voltak, és nem tekinti azokat jelentősnek, mivel e bizonyítékokból nem tűnik ki egyrészt, hogy a Transcatab irányítása tekintetében a hatáskörök megosztottak lettek volna, másrészt pedig az, hogy az igazgatóság tagjai bármilyen módon beavatkoztak volna a Transcatab felvásárlási politikájának meghatározásába. Mindenesetre e dokumentumokra a Bizottság nem hivatkozhat érvényesen, mivel azok azelőtt keletkeztek, hogy a jogvita tárgyát képező kartell megkezdődött volna.

106 Egyébiránt az igazgatósági ülések jegyzőkönyvének az Alliance One által az iratokhoz csatolt egyik példányából kitűnik, hogy a vezérigazgató tájékoztatta az igazgatóság egyéb tagjait a társaság üzleti helyzetéről, valamint hogy az utóbbiak automatikusan és utólag valamennyi cselekményét jóváhagyták. Ezzel szemben semmilyen bizonyíték sincs arra, hogy az igazgatóság egyéb tagjai bármilyen módon beleavatkoztak volna a társaság üzletpolitikájába.

107 Harmadszor az Alliance One kifejti, hogy annak a kérdése nem releváns, hogy a Transcatab igazgatóságának tagjait az SCC nevezte-e ki, mivel még ha az SCC is jelölte volna ki az igazgatóság egyéb tagjait, azok semmilyen hatáskörrel nem rendelkeztek a Transcatab tevékenységének irányítására.

108 Ezenkívül bizonyos, az iratokhoz csatolt dokumentumokból kitűnik, hogy a részvényesek pusztán jóváhagyták az éves beszámolókat. Másfelől arra semmilyen bizonyíték sincs, hogy a vezérigazgató az igazgatóság tagjaival, és még kevésbé arra, hogy az anyavállalattal megvitatta volna a Transcatab felvásárlási politikáját. Egyes szükségszerű, azonban a helyi tevékenységek vezetésétől teljesen távol álló kapcsolatok fennállása nem lehet az anyavállalat által a leányvállalatra gyakorolt befolyás bizonyításának feltétele.

109 Ezzel szemben a Dimon Inc. által a Dimon Italia leányvállalatra gyakorolt meghatározó befolyás teljes hiányának bizonyítása érdekében benyújtott bizonyítékokat illetően az Alliance One arra emlékeztet, hogy:

– a Dimon Italia igazgatósága a nyersdohány olaszországi piacának szakértőiből állt, és a Dimon Inc. a Dimon Italia fölötti irányítás megszerzését követően nem nevezett ki tagokat az igazgatóságba, két, pénzügyi vonatkozású feladatokkal foglalkozó személy és az 1998-ban kinevezett V. R. kivételével, aki vezető beosztásban dolgozott a Reditab Srl-nél, egy olyan társaságnál, amely 50%-ban családja tulajdonában, 50%-ban pedig a Dimon Inc. által 1995 végén felvásárolt Dibrell Brothers Inc. tulajdonában állt; a Dimon Inc. tehát olyan személyeket bízott meg a Dimon Italia vezetésével, akik kiválóan ismerték a helyi piacot;

– a felvásárlásokért felelős igazgatók – vagyis V. R. és F. R. (az R. család tagjai), valamint B. (a Dibrell Italia korábbi igazgatója) – az irányítás Dimon Inc. részéről való megszerzését követően is teljes függetlenséget élveztek a Dimon Italia vásárlási stratégiájának meghatározásában;

– semmilyen átfedés nem állt fenn egyrészről a Dimon Italia igazgatói és annak felvásárlással foglalkozó csoportja között, másrészről pedig a Dimon Inc. vagy a Dimon csoporthoz tartozó más társaság igazgatói között, és az igazgatóság egyetlen tagja sem volt soha a csoporthoz tartozó más társaság igazgatóságának tagja, továbbá nem töltött be semmilyen igazgatói vagy vezető tisztséget e társaságokban.

110 Válaszában az Alliance One elutasítja mint megalapozatlant a Bizottság azon érvét, miszerint az Alliance One nem vitatta, hogy a Dimon Inc. jelölte ki a Dimon Italia igazgatóságának tagjait, miután megszerezte a Dimon Italia feletti kizárólagos irányítást.

111 E tekintetben az Alliance One először is azt kifogásolja, hogy a Bizottság nem jegyezte meg, hogy amikor a Dimon Inc. felvásárolta a Dimon Italiát (akkor Reditab), a Reditab igazgatóságának mindhárom tagja megőrizte tisztségét, és 1996. január 1-jéig nem neveztek ki új tagot a Dimon Italia igazgatóságába. Az igazgatóság tagjainak száma ebben az időpontban nőtt háromról ötre, és a Dimon Inc. kinevezte V. R.-t, a Reditab korábbi igazgatóját, illetve a társaságot alapító család tagját, valamint N.-t, vásárlási szakértőt, aki korábban soha nem állt kapcsolatban a Dimon csoporttal.

112 A Dimon Italia teljes felváráslását követően a Dimon Inc. csak két pénzügyi szakértőt nevezett ki, W. M.-et, akit C. váltott fel, és akik nem avatkoztak bele a leányvállalat felvásárlási politikájába, továbbá nem voltak tagjai a Dimon csoporthoz tartozó más társaságok igazgatóságának, továbbá 1998-ban F. R.-t, aki már azt megelőzően kapcsolatban állt a társasággal, hogy azt a Dimon Inc. felvásárolta volna.

113 A Bizottság állításával ellentétben W. M. a Dimon International Services Ltd, a Dimon Italia testvérvállalatának alkalmazottja volt, és semmilyen kapcsolatban nem állt a Dimon Internationallal, továbbá nem volt irányítási hatásköre a Dimon Italiában. Következésképpen W. M. kinevezése nem alkalmas annak bizonyítására, hogy a Dimon Inc. irányítást „gyakorolt" a Dimon Italia üzletpolitikája felett.

114 Másodszor az Alliance One vitatja a Bizottság azon állítását, miszerint ahhoz, hogy bizonyítást nyerjen, hogy az anyavállalat tényleges befolyást gyakorolt leányvállalata magatartására, elegendő bizonyítani, hogy az nevezte ki az igazgatóság akár egyetlen tagját is. Az ítélkezési gyakorlat szerint kizárólag az releváns, hogy a kijelölt személy rendelkezett-e hatáskörrel a leányvállalat tevékenységének irányítására, valamint hogy ugyanebben az időben tagja volt-e a csoporthoz tartozó más társaságok igazgatóságának, amely helyzet a Dimon Inc. által kijelölt személyek esetében nem áll fenn.

115 Harmadszor az Alliance One emlékeztet az R. család szerepére. A Bizottság állításával ellentétben ugyanis V. R. e család – amely a Reditab korábbi tulajdonosa volt – tagjaként irányította a társaság tevékenységét, amikor azt a Dimon Inc. felvásárolta, és a későbbiekben is folytatta e tevékenységet, először mint felvásárlási igazgató, később pedig mint az igazgatóság tagja.

116 Negyedszer az Alliance One emlékeztet arra, hogy B. azt megelőzően is az igazgatóság tagja volt, hogy a Dimon Inc. felvásárolta volna a társaságot, valamint hogy semmilyen bizonyíték sincs arra, hogy más kapcsolatok is fennálltak volna közötte és a Dimon Inc. között. Az a tény, hogy B. – amint a Bizottság állítja – részt vett a kartellben, semmit sem árul el az anyavállalattal fennálló esetleges kapcsolatokról, és nem bizonyítja, hogy az anyavállalat részt vett volna a versenykorlátozó magatartásokban, vagy hogy azokról tudomással bírt volna.

117 Ötödször az Alliance One azt kifogásolja, hogy a Bizottság nem vette figyelembe azt, hogy a Dimon Italia igazgatósága, valamint felvásárlással foglalkozó csoportja, illetve a Dimon Inc. vagy a Dimon csoporthoz tartozó más társaság igazgatósága között.

118 Végül a megtámadott határozatban említett, a Dimon Italia és a Dimon csoport többi része közötti kommunikációs csatornák létezésére vonatkozó dokumentumokat illetően az Alliance One először is kifejti, hogy e dokumentumok nem elegendőek ahhoz, hogy a Bizottság a Dimon Inc.-nek betudja a leányvállalata magatartásáért való felelősséget, mivel e dokumentumok nem a Dimon Italia üzletpolitikájára vonatkoznak.

119 Az Alliance One kifejti különösen, hogy az APTI találkozójára vonatkozó dokumentumok igen általános jellegűek, és nem tükrözik a Dimon Italia üzletpolitikáját. A C. által 2002. február 12-én S.-nek küldött e-mailből kizárólag az tűnik ki, hogy a Dimon Italia önálló jogalanyként járt el az országos nyersdohány piacon. Az Alliance One az ellenkérelmében a B. által 2001. május 10-én S.-nek küldött e-mailt illetően vitatja a Bizottság ezen e-maillel kapcsolatos értelmezését, vagyis azt, hogy az azt bizonyítaná, hogy a Dimon Inc. tudomással bírt a kartellről, mivel új, és ezért elfogadhatatlan kifogásról van szó. Ezenfelül e dokumentum nem magyarázza, és egyáltalán nem bizonyítja a Bizottság azon állítását, miszerint S. tudomással bírt a kartellről. Ez az állítás ezen túlmenően teljesen megalapozatlan, mivel e dokumentumból kitűnik, hogy az a feldolgozott dohány eladására, és nem a nyers dohány vásárlására vonatkozik, valamint hogy az abban javasolt találkozó elsődleges célja egy dohányipari vállalati ügyfélről való eszmecsere volt. Az Alliance One vitatja a Bizottság által azon dokumentumokból levont következtetést, amely dokumentumok célja a Bizottság azon állításának alátámasztása volt, miszerint a Dimon Italia időszakos jelentéseket készített a termésről a Dimon csoporthoz tartozó többi társaság számára, mivel az megalapozatlan vélelmen alapul. Ezenkívül e dokumentumok nem alkalmasak azon megállapítás alátámasztására, miszerint a Dimon Inc. befolyást gyakorolt a Dimon Italia felvásárlási politikájának meghatározására, mivel e dokumentumok egy másik piacra, a feldolgozott dohány értékesítésének piacára vonatkoznak, továbbá kizárólag az eladásokkal és az általános olaszországi gazdasági helyzettel kapcsolatos információkat tartalmaznak, anélkül hogy bármilyen módon utalnának a szállítókra, az árakra vagy a versenytársakkal kötött megállapodásokra. Különösen nem szerepel bennük egyáltalán utalás a Dimon Italia nyersdohánnyal kapcsolatos felvásárlási politikájára. Az Alliance One megjegyzi, hogy a Bizottság, míg a megtámadott határozatban a 2892–2893. sz. dokumentumra hivatkozik mint az anyavállalat és leányvállalata közötti kommunikáció további bizonyítékára, addig ellenkérelmében emellett, és első alkalommal a 2894–2902. sz. dokumentumra is hivatkozik. Mivel e dokumentumokat a Dimon Italia és a Transcatab közötti esetleges egyesüléssel összefüggésben nyújtották be, azok nem alkalmasak annak bizonyítására, hogy a Dimon Inc. beleavatkozott a Dimon Italia „irányításába", valamint hogy annak üzletpolitikáját a csoport szintjén határozták meg. Azt az e-mailt illetően, amely a Dimon Italia tevékenységének

a Dimon Inc. általi értékelését, valamint az ahhoz csatolt, N. által készített jelentést tartalmazza, valójában csak egy megbizatása végén járó elnök „végrendeletéről" van szó, amelyben leírja a Dimon Italia általános helyzetét. Végül az Alliance One a B. által S.-nek küldött e-mailt illetően – amelynek tárgya az igazgatóság éves ülése – kifejti, hogy az átfogó képet tartalmaz a társaság helyzetéről, amint azt az igazgatóság egyik éves ülésén megállapították, és semmilyen módon nem bizonyítja, hogy a Dimon Inc. rendszeresen „részletes információkat" kapott volna a Dimon Italiától.

120 Az Alliance One végül vitatja azt a következtetést, amelyet a Bizottság az ellenkérelméhez csatolt két új dokumentumból von le, vagyis azt, hogy S. olyan „magas szintű felelős volt, akit a Dimon társaságok csoportjának élére állítottak", valamint hogy az Alliance One megpróbálta jelentéktelennek feltüntetni a szerepét. Utóbbi szerint e dokumentumok csak megerősítik, hogy S. a feldolgozott dohány európai értékesítésének koordinálásáért volt felelős.

121 Mindent összevéve e dokumentumokból kitűnik, hogy a Dimon Italia önálló volt az üzletpolitikája meghatározása tekintetében, és a közötte és a csoport között kizárólagosan kicserélt információk általános jellegűek voltak, vagy legfeljebb olyan sajátos kérdésekre vonatkoztak, amelyek üzletpolitikáján kívül estek.

122 Az Alliance One végkövetkeztetésként úgy véli, hogy bizonyította, hogy azok a dokumentumok, amelyekre a Bizottság az SCC és a Dimon Inc. felelősségére vonatkozó állítása alátámasztása érdekében hivatkozott, nem bizonyították, hogy a két társaságnak lehetősége lett volna befolyásolni a Transcatab, illetve a Dimon Italia magatartását. E dokumentumok még azt a következtetést sem támasztják alá, miszerint az említett társaságok között közvetlen kommunikációs csatornák léteztek volna.

123 Az Alliance One szerint a Bizottság által hivatkozott dokumentumok általános dokumentumok, amelyek nem bizonyítják, hogy az anyavállalatok tudomással bírtak volna a szóban forgó kartell fennállásáról. A Bizottság ténylegesen nem talált olyan dokumentumot, amelyből kitűnt volna, hogy az SCC vagy a Dimon Inc. utasításokat adott olaszországi leányvállalatainak, vagy a felvásárlásokkal kapcsolatos politikájukról információkat kért, vagy akár kapott volna.

124 A Bizottság kéri az első jogalap jelen részének elutasítását.

b) A Törvényszék álláspontja

125 Előzetesen meg kell jegyezni – amint arra a fenti 86. és 87. pontban emlékeztettünk –, hogy amennyiben az anyavállalat a leányvállalat kizárólagos tulajdonosa, a Bizottság vélelmezheti, hogy az anyavállalat meghatározó befolyást gyakorol leányvállalata magatartására, anélkül hogy olyan további bizonyítékokat kellene előterjesztenie, amelyek alátámasztják, hogy az anyavállalat ténylegesen ilyen befolyást gyakorolt, vagy tudomással bírt a jogsértésről vagy arról, hogy a leányvállalat részt vesz ebben a jogsértésben. Olyan megdönthető vélelemről van szó, amely az ellenkező bizonyítása révén cáfolható. Ennélfogva tehát azon anyavállalatnak kell megdöntenie ezt a vélelmet, amelynek egyetemleges felelősségét a Bizottság a leányvállalatával szemben kiszabott bírság tekintetében megállapította, olyan bizonyítékok révén, amelyek alkalmasak annak alátámasztására, hogy leányvállalata önállóan határozta meg piaci magatartását, és ezért a két társaság nem képez gazdasági egységet. Ennek hiányában az irányítás gyakorlását bizonyítja az a tény, hogy a kizárólagos tulajdonon alapuló vélelmet nem döntötték meg (lásd ebben az értelemben a fenti 80. pontban hivatkozott Akzo Nobel és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 60–62. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, valamint a T-175/05. sz., Akzo Nobel és társai kontra Bizottság ügyben 2009. szeptember 30-án hozott ítélet [az EBHT-ban nem tették közzé] 93. pontját.

126 Márpedig annak értékelése érdekében, hogy a leányvállalat önálló módon határozza-e meg piaci magatartását, figyelembe kell venni az említett leányvállalat és az anyavállalat közötti valamennyi releváns gazdasági, szervezeti és jogi kapcsolatot is, amelyek az adott esettől függően változhatnak (lásd ebben az értelemben a Bíróság fenti 80. pontban hivatkozott Akzo Nobel és társai kontra Bizottság ügyben 2009. szeptember 10-én hozott ítéletének 74. pontját, valamint a C-407/08. P. sz., Knauf Gips kontra Bizottság ügyben 2010. július 1-jén hozott ítéletének [EBHT 2010., I-6375. o.] 100. pontját.

127 A jelen ügyben tehát azt kell megvizsgálni, hogy a Bizottság értékelési hibát vétett-e, amikor úgy ítélte meg, hogy a Transcatab és a Dimon Italia üzletpolitikája végrehajtása tekintetében fennálló önállóságának bizonyítása érdekében előterjesztett érvek és bizonyítékok nem voltak alkalmasak annak alátámasztására, hogy e leányvállalatok önálló magatartást tanúsítottak anyavállalataikhoz képest, valamint hogy azokkal nem képeztek gazdasági egységet.

128 A Bizottság a megtámadott határozat (335)–(346) preambulumbekezdésében megvizsgálja az SCC és a Dimon Inc. által a kifogásközlésre adott válaszaikban annak bizonyítása érdekében előterjesztett érveket és bizonyítékokat, hogy e vállalkozások nem gyakoroltak meghatározó befolyást leányvállalataik üzletpolitikájára. Különösen a (335)–(340) preambulumbekezdésben vizsgálja és veti el azokat az általános jellegű érveket, amelyeket az SCC és a Dimon Inc. arra alapít, hogy leányvállalataiknak teljesen önálló helyi vezetése volt. Ezt követően a Bizottság a megtámadott határozat (341)–(346) preambulumbekezdésében vizsgálja és veti el azokat a konkrétabb érveket, amelyeket az SCC és a Dimon Inc. az említett vélelem megdöntése érdekében terjesztett elő.

A vélelem megdöntése érdekében hivatkozott általános jellegű bizonyítékokról

129 Először is az Alliance One előadja, hogy az SCC csoport és a Dimon Inc. csoport szerkezete igen decentralizált, azok teljesen független saját helyi vezetéssel

rendelkeznek, amelyekre minden feladatot átruháztak, figyelemmel az egyes tagállamok nyersdohánypiacainak jellegzetességeire. A nyersdohánytermelőknek ugyanis többek között arra van szükségük, hogy személyes kapcsolatokat alakítsanak ki ügyfeleikkel, vagyis a feldolgozókkal, ami a piaci szükségletekkel ténylegesen összeegyeztethetetlenné teszi a meghatározó befolyás gyakorlását az anyavállalat részéről.

130 Márpedig, amint arra a Bizottság megalapozottan mutatott rá a megtámadott határozat (338) preambulumbekezdésében, az a tény, hogy valamely leányvállalat saját helyi vezetéssel és saját eszközökkel rendelkezik, önmagában még nem bizonyítja, hogy piaci magatartását önállóan, az anyavállalatoktól függetlenül határozza meg. Az, hogy a folyó ügyek intézését az anyavállalat 100%-os tulajdonában lévő leányvállalat helyi vezetésére bízzák, szokásos gyakorlat, és ennélfogva nem alkalmas a leányvállalatok tényleges önállóságának bizonyítására. Ugyanez vonatkozik az azon alapuló érvre, hogy az SCC és a Dimon Inc. több tucat országban tevékeny.

131 Egyébiránt a Bizottsághoz hasonlóan rá kell mutatni, hogy a vertikálisan integrált csoportok élén az SCC és a Dimon Inc. állt, oly módon, hogy a leányvállalatok a nyersdohány felvásárlására összpontosítottak, míg az anyavállalatok a feldolgozott dohány forgalmazását végezték, ami méginkább azt bizonyítja, hogy a Dimon Italia és a Transcatab gazdasági egységet alkotott anyavállalataival (lásd ebben az értelemben analógia útján a Törvényszék T-11/89. sz., Shell kontra Bizottság ügyben 1992. március 10-én hozott ítéletének [EBHT 1992., II-757. o.] 312. pontját). E tekintetben abból sem lehet semmiféle következtetést levonni, hogy az anyavállalatok külön piacon tevékenykedtek, és nem voltak beszállítói kapcsolataik. A feladatok megosztása a leányvállalatok és anyavállalataik között ugyanis szokásos gyakorlat a vertikálisan integrált csoportokban, amely nem alkalmas azon vélelem megdöntésére, miszerint az SCC és a Dimon Italia ténylegesen meghatározó befolyást gyakorolt a Transcatab és a Dimon Italia magatartására. Továbbá azt az érvet illetően, miszerint a Dimon Italia nem a Dimon csoport többi tagjának adta el teljes termelését, elegendő arra rámutatni, hogy, amennyiben a válaszban szereplő táblázat megerősíti, hogy a 1995 és 2000 között a csoporton belüli értékesítései összesített értékesítéseinek 20–30%-át tették ki, ez az adat nem mond ellent a Bizottság megtámadott határozat (340) preambulumbekezdésében szereplő megállapításának, miszerint a szóban forgó

csoportok „gyakran felvásárolják és értékesítik az olaszországi leányvállalataik által felvásárolt dohányt”.

132 Azon érvet illetően, miszerint nincs olyan ítélkezési gyakorlatból fakadó precedens, amely megkövetelné a felektől, hogy a leányvállalat önállóságának igazolása érdekében bizonyítsák csoportjuk valamely sajátosságát, elegendő azt megállapítani egyrészt, hogy az Alliance One által hivatkozott precedensek mindegyike olyan esetekre vonatkozott, amelyekben megállapították az anyavállalat felelősségét, és egyáltalán nem a vélelem megdöntésére vonatkoznak. Másrészt, bár igaz, hogy a megtámadott határozat (339) preambulumbekezdésében a Bizottság azt állította, hogy az SCC és a Dimon Inc. nem nyújtott be bizonyítékot csoportjuk sajátosságát illetően, a Bizottság egyáltalán nem követelte meg ilyen bizonyíték benyújtását. A Bizottság ugyanis, miután megvizsgálta az SCC és a Dimon Inc. által előterjesztett általános érveket, pusztán azt állapította meg, hogy utóbbiak olyan bizonyítékokra hivatkoztak, amelyek nem voltak alkalmasak csoportjuk sajátos, azaz különös, a szokásostól eltérő helyzete fennállásának bizonyítására – amennyiben a vélelem éppen egy tapasztalati szabályból levezetett deduktív érvelésen nyugszik –, amely lehetővé tette volna, hogy az olaszországi leányvállalatok tevékenysége az anyavállalataik befolyásától függetlennek legyen tekinthető. Ebből a szempontból a nyersdohány olaszországi piacának jellegzetességei önmagukban nem alkalmasak ilyen sajátosság fennállásának igazolására.

A vélelem megdöntése érdekében hivatkozott konkrét bizonyítékokról

133 Az Alliance One konkrét érvekre is hivatkozik, amelyek egyrészt az SCC és a Transcatab közötti viszonyra, másrészt pedig a Dimon Inc. és a Dimon Italia közötti viszonyra vonatkoznak, és amelyek álláspontja szerint bizonyítják, hogy sem az SCC, sem a Dimon Italia nem gyakorolt meghatározó befolyást leányvállalataira.

– Az SCC és a Transcatab közötti viszonyról

134 Először is az Alliance One megjegyzi, hogy a Transcatab igazgatósága főként olasz könyvelőkből állt, akik nem álltak semmilyen közvetlen vagy közvetett kapcsolatban az SCC-vel, továbbá utóbbi szerepe arra korlátozódott, hogy formálisan kinevezte a Transcatabnak az SCC-től szintén teljesen független vezérigazgatója által kijelölt személyeket.

135 Másodszor a Bizottság hangsúlyozza, hogy 1994. augusztus 4-től – vagyis még mielőtt az SCC a Transcatab fölötti kizárólagos irányítást szerzett volna – a Transcatab üzletpolitikáját és általában véve „magatartását" kizárólag általános vezérigazgatója (presidente del consiglio di amministrazione e amministratore delegato) határozta meg, akire a társaság igazgatósága az alapszabály 19. cikke alapján az igazgatóságot illető hatáskörök összességét átruházta. Az Alliance One szerint lényegében az a körülmény, hogy a jogsértés idején hivatalban lévő általános vezérigazgatót a Transcatab SCC általi megszerzése előtt nevezték ki – figyelemmel az őt megillető széles hatáskörökre –, azt bizonyítja, hogy az SCC soha nem befolyásolta olaszországi leányvállalata magatartását.

136 Meg kell állapítani, hogy ezt az érvet – amely szinte szó szerint megegyezik az SCC által a kifogásközlésre adott válaszában előadott érvvel – a Bizottság különösen a megtámadott határozat (341) és (342) preambulumbekezdésében vizsgálta. A Bizottság ott egyrészt rámutat, hogy mielőtt az SCC megszerezte volna a Transcatab feletti kizárólagos tulajdont, e társaságot olaszországi partnerével már közösen irányította, és ennélfogva az a tény, hogy semmit sem változtatott annak vezetésén az irányítás átvételét követően, nem tekinthető arra vonatkozó bizonyítéknak, hogy egyáltalán nem gyakorolt befolyást leányvállalatára azt követően, hogy annak kizárólagos tulajdonosává vált. Másrészt a Bizottság kifejtette, hogy a végrehatási hatáskörök Transcatab vezérigazgatójára való átruházása – akiről ellenkező bizonyíték hiányában ésszerűen lehetett feltételezni, hogy az SCC jelölte ki – nem akadályozta meg az igazgatóság

egyéb tagjait, hogy végrehajtói pozícióban legyenek, és végrehajtási hatásköröket gyakoroljanak.

137 Mindazonáltal meg kell jegyezni, hogy a Bizottság az SCC-től származó magyarázat hiányában megalapozottan tulajdonít jelentőséget annak a ténynek, hogy az SCC, aki miután egyedüli részvényes lett, kizárólagos hatáskörrel rendelkezett arra, hogy részben vagy egészben megújítsa az igazgatóságot, semmilyen ilyen irányú intézkedést sem hozott. Ebből következik, hogy az igazgatóság tagjainak, és különösen J.-nek tisztségben való tartása csak az SCC mint a Transcatab egyedüli részvényese döntésének tulajdonítható. Egyébiránt az igazgatóság tagjainak nemzetisége vagy személye egyáltalán nem releváns annak értékelése során, hogy az SCC és a Transcatab között gazdasági egység állt-e fenn.

138 Továbbá az a körülmény, hogy egyetlen személy, vagyis a vezérigazgató rendelkezik az igazgatóság által ráruházott fontos hatáskörökkel, éppen ellenkezőleg azt bizonyíthatja, hogy az anyavállalat egyszerűsíteni akarta a leányvállalata feletti irányítást, éppen azáltal, hogy jelentéktelen tevékenységek elvégzésére korlátozza az igazgatóság szerepét, és valamennyi hatáskört egy „bizalmi ember" kezében összpontosítja. Nem hihető ugyanis, hogy a Transcatabéhoz hasonló helyzetben egy multinacionális társaság a valamely nemzeti piacon működő leányvállalat valamennyi hatáskörét átruházza – vagy ahogy az Alliance One állítja, elfogadja a teljes körű irányítás megszerzését megelőzően történt hatáskör-átruházást – egy olyan természetes személyre, aki teljesen önállóan jár el – állítólagosan anélkül, hogy az egyedüli részvényes kijelölte volna –, saját maga választja ki az igazgatóság tagjait, ezáltal kizárva minden más személy bármilyen befolyását a társaság irányítására, és aki emellett – amennyiben elfogadjuk az Alliance One állítását – ténylegesen senkinek sem számol el cselekményeivel.

139 Ennek megfelelően, figyelemmel arra a tényre is, hogy a hatásköröknek az adott leányvállalat vezérigazgatójára történő átruházása semmiképpen sem szokatlan, ez az érv nem alkalmas arra, hogy megdöntse az anyavállalat által a Transcatab felett gyakorolt irányításra vonatkozó vélelmet.

140 Egyébiránt a Bizottság az SCC által a kifogásközlésre adott válaszban előterjesztett egyes bizonyítékok értékelése során az SCC állításai hihetőségének ellenőrzése érdekében megalapozottan vette figyelembe a megtámadott határozat (342) preambulumbekezdésében említett dokumentumokhoz hasonló olyan dokumentumokat, amelyekben az szerepelt, hogy az igazgatóság legalább még egy tagja, S. M. a társaság alelnökeként – miközben J. volt a vezérigazgató – heti találkozókat szervezett a társaság valamennyi részlegének vezetői számára annak érdekében, hogy megvitassák a társaság politikáját, és számos kérdésben utasításokat adott. Az Alliance One azon állítása, miszerint e dokumentumok a jogsértés időszaka előtt keletkeztek, nem elfogadható. Meg kell ugyanis állapítani, hogy azokat a Bizottság az SCC által a kifogásközlésre adott válaszban kifejtett, és az Alliance One által beadványaiban megismételt azon állítás hihetőségének értékelése érdekében használta fel, miszerint a hatáskörök vezérigazgatóra való átruházása azzal járt, hogy kizárta minden más személy bármifajta befolyását a társaság irányítására. Mivel ezek a dokumentumok azt bizonyítják, hogy miközben a hatásköröket már átruházták J.-re, a Transcatab igazgatóságának egy másik tagja, vagyis S. M. is jelentős szerepet játszott a társaság üzletpolitikájának irányításában, nincs jelentősége annak a ténynek, hogy a dokumentumok a jogsértést megelőző időszakra vonatkoznak.

– A Dimon Inc. és a Dimon Italia közötti viszonyról

141 A Dimon Inc. és a Dimon Italia közötti viszonyt illetően az Alliance One egyrészt azt állítja, hogy amikor a Dimon Inc. megszerezte az irányítást olaszországi leányvállalata felett, nem nevezett ki tagokat az igazgatóságba, két, leginkább pénzügyi vonatkozású feladatokat ellátó személy kivételével, akik semmilyen kapcsolatban nem álltak a társaság felvásárlási politikájával. Másrészt azt állítja, hogy semmilyen átfedés sem állt fenn a két társaság között, különösen a Dimon Italia igazgatói, felvásárlással foglalkozó csoportja vagy igazgatóságának tagjai, illetve a Dimon Inc. vagy a csoporthoz tartozó más társaság igazgatói vagy igazgatóságának tagjai között. Végül hangsúlyozza, hogy a Dimon Inc. egyetlen központi szervezeti egysége sem irányította a leányvállalatok

felvásárlási stratégiáját. E bizonyítékok összessége arra utal, hogy egyáltalán nem gyakorolt meghatározó befolyást olaszországi leányvállalatára.

142 Márpedig a Bizottság megalapozottan kifogásolta azt is a megtámadott határozat (341) preambulumbekezdésében, hogy a Dimon Inc. már akkor irányította a Dimon Italiát, mielőtt megszerezte volna annak kizárólagos tulajdonát. Az a körülmény, hogy a Dimon Inc. nem változtatott a Dimon Italia vezetésén az afeletti irányítás megszerzését követően, ennélfogva nem tekinthető bizonyítéknak arra, hogy a Dimon Inc. semmilyen befolyást sem gyakorolt olaszországi leányvállalatának vezetésére azt követően, hogy annak kizárólagos tulajdonosává vált.

143 A megtámadott határozat ugyanezen (341) preambulumbekezdésének a végén a Bizottság ezenfelül rámutat, hogy „[a Dimon Inc.] által a kifogásközlésre adott válaszból az is kitűnik, hogy 1995 után az igazgatóság csak a Dimon-csoport képviselőiből állt, valamint hogy egyikük [B.] kizárólag a vállalkozás napi üzletvitelével volt megbízva". Egyébriánt az iratokból kitűnik, hogy B. még F. R.-nek a Dimon Italia igazgatóságába való kinevezését követően is részt vett a társaság vezetésének minden vonatkozásában, beleértve a nyersdohány vásárlására vonatkozó szerződések végrehajtását is.

144 Márpedig, amint azt a Bizottság ellenkérelmében hangsúlyozza is, e megállapítás önmagában is elegendő annak bizonyításához, hogy a Dimon Inc. gyakorolta irányítási jogkörét a Dimon Italia felett, anélkül hogy hivatkozni kellene a szóban forgó vélelemre. Mindent összevéve úgy tűnik, hogy az Alliance One – hasonlóan a Dimon Inc. által a kifogásközlésre adott válaszában állítottakhoz – nem vitatja, hogy miután megszerezte annak kizárólagos irányítását, a Dimon Italia igazgatóságának tagjait a Dimon Inc. jelölte ki.

145 Az igazgatóság tagjainak a helyi piacon való beágyazottságán, illetve az e piaccal kapcsolatos szakértelmén alapuló érvet illetően a fenti 130. pontban kifejtett megfontolásokra kell visszautalni. Különösen az az állítás nem rendelkezik semmilyen

relevanciával, miszerint „[a] nyersdohány olaszországi felvásárlását érintő minden feladatot és felelősséget a Dimon Italia helyi vezetésére ruháztak át". Még ha feltételezzük is, hogy ez az állítás pontos, az Alliance One által hivatkozott körülmény semmiképpen sem jelenti azt, hogy a Dimon Inc.-nek nem volt lehetősége meghatározó befolyást gyakorolni, vagy ténylegesen nem gyakorolt meghatározó befolyást a Dimon Italia kereskedelmi magatartására többek között a Dimon Italiának a nyersdohány olaszországi piacon történő felvásárlásától eltérő tevékenységeivel összefüggésben. Ugyanez érvényes arra az érvre is, miszerint semmilyen átfedés nem volt a Dimon Italia igazgatói és annak felvásárlással foglalkozó csoportja, valamint a Dimon Inc. vagy a Dimon-csoporthoz tartozó más társaságok igazgatói között.

A Transcatab és a Dimon Italia önállósága hiányának alátámasztására a Bizottság által állítólagosan felhasznált bizonyítékokról

146 Az Alliance One kifogásolja a megtámadott határozat (343)–(346) preambulumbekezdésében szereplő megállapításokat, és úgy véli, hogy a Bizottság által a jelen ügyben hivatkozott dokumentumok nem relevánsak.

147 Ebből azt a következtetést vonja le egyrészt, hogy e dokumentumok nem bizonyítják, hogy az anyavállalatoknak lehetőségük volt a Transcatab és a Dimon Italia magatartására befolyást gyakorolni, illetve ténylegesen gyakorolták is azt, másrészt pedig, hogy olyan általános dokumentumokról van szó, amelyek nem bizonyítják, hogy az anyavállalatok tudomással bírtak volna a szóban forgó kartellről.

148 Amint az már a fenti 125. pontban kifejtésre került, a Bizottság vélelmezheti, hogy az anyavállalat meghatározó befolyást gyakorol a 100%-os tulajdonában álló leányvállalata magatartására, anélkül hogy további olyan bizonyítékokat kellene előterjesztenie, amelyek alátámasztják, hogy az anyavállalat ténylegesen ilyen befolyást gyakorolt, vagy hogy tudomással bírt a jogsértésről, illetve arról, hogy az említett leányvállalat részt vesz ebben a jogsértésben.

149 Az Alliance One állításával ellentétben a megtámadott határozat hivatkozott preambulumbekezdéseiben hivatkozott dokumentumoknak nem az volt a céljuk, hogy bizonyítsák, hogy az anyavállalatoknak lehetőségük volt olaszországi leányvállalataik magatartásának befolyásolására, vagy ténylegesen befolyásolták azt, és még kevésbe az, hogy bizonyítsák, hogy az anyavállalatok tudomással bírtak a szóban forgó kartellről. Ellenkezőleg, a Bizottság pusztán annak érdekében használt fel bizonyos, a közigazgatási iratok között szereplő dokumentumokat, hogy megállapítsa, hogy milyen mértékben hihetőek az SCC és a Dimon Inc. által a kifogásközlésre adott válaszaikban a leányvállalataikra gyakorolt meghatározó befolyásra vonatkozó vélelem megdöntése érdekében előterjesztett bizonyítékok és érvek.

150 E tekintetben rá kell mutatni, hogy a Bizottság nem követett el hibát, amikor az említett preambulumbekezdésekben olyan bizonyítékokra hivatkozott, amelyek célja az anyavállalatok és leányvállalataik között meglévő „kommunikációs csatornák” bizonyítása volt.

151 Az iratokból ugyanis kitűnik, hogy több bizonyíték tanúsítja e kommunikációs csatornák létezését.

152 Először is a Transcatab és az SCC közötti kommunikációs csatornák létezését illetően a Bizottság a megtámadott határozat (344) preambulumbekezdésében és 281. lábjegyzetében megalapozottan hivatkozik a J. irodájában talált dokumentumokra, amelyek arra utaltak, hogy a Transcatab tevékenységei az SCTC tevékenységeinek minősültek, mivel a Transcatabra e dokumentumok vagy úgy utalnak, mint amely az SCC-csoporthoz tartozik, vagy úgy, mint az SCTC valamely társaságára, továbbá ezek az iratok e tevékenységeket a csoport tevékenységeinek keretében elemezték, amelyek tartalmazták az SCC-csoport cigarettagyártók részére történő értékesítéseit. E tekintetben az a tény, hogy a Bizottság e dokumentumokat nem említette a kifogásközlésben, semmilyen jelentőséggel nem bír, mivel azok célja csak azon érv megcáfolása volt, miszerint nem voltak kommunikációs csatornák a leányvállalat és az anyavállalat között. Az Alliance One azon érvét illetően, miszerint az e dokumentumokban szereplő információkat az SCC-nek kellett felhasználnia a Transcatab eredményeinek konszolidációja érdekében, elegendő a Bizottsággal egyetértve megállapítani, hogy a

szóban forgó dokumentumok nem a csoport éves beszámolóinak elkészítését szolgáló könyvelési dokumentumok, hanem olyan üzleti tevékenységekre vonatkozó dokumentumok, amelyek célja bizonyosan nem az volt, hogy lehetővé tegye az SCC számára a Transcatab eredményeinek konszolidációját.

153 Másodszor a Dimon Italia és a Dimon Inc. közötti kommunikációs csatornák létezését illetően a Bizottság szintén megalapozottan hivatkozott a megtámadott határozat (345) preambulumbekezdésében, valamint 282. és 283. lábjegyzetében a Dimon Italia által Olaszországban elért eredményekre vonatkozó információkat tartalmazó, a termésről szóló időszakos jelentésekre – amelyeket a Dimon-csoport azon társaságinak küldtek meg, amelyek a Dimon Italiától vásároltak –, valamint egyéb olyan dokumentumokra, amelyek tanúsítják a Dimon International és a Dimon-csoporthoz tartozó más társaságok vezetésének közvetlen beavatkozását a Dimon Italia tevékenységébe.

154 Először is egyrészt a „termésjelentéseket", másrészt a Dimon által 2000 januárjában készített „olaszországi profilt" illetően (lásd a megtámadott határozat 282. lábjegyzetét) meg kell jegyezni, hogy a Bizottság megalapozottan tekintette úgy, hogy mivel a felvásárlások főként a csoporton belül történtek (a megtámadott határozat (340) preambulumbekezdése), e dokumentumokat a Dimon-csoport felvásárlásokkal foglalkozó társaságainak javára készítették. Még ha feltételezzük is, hogy helyes az Alliance One állítása, miszerint e dokumentumokat megküldték a Dimon-csoporton kívüli ügyfelek számára, ez nem változtat azon, hogy az Alliance One nem jelöli meg, hogy kiknek küldték meg ezeket a dokumentumokat, különösen mivel e jelentések a nyersdohányvásárlásra vonatkozó részletes információkat, valamint a Dimon Italia stratégiáját és eredményeit illető bizalmas információkat tartalmaztak.

155 Másodszor a Dimon International által készített, a Dimon Italia és a Transcatab létesítményeit összehasonlító dokumentumot illetően (lásd a megtámadott határozat 283. lábjegyzetét) meg kell jegyezni, hogy e dokumentumban szerepel, függetlenül annak tartalmától – vagyis a Transcatab és a Dimon Olaszországban létrehozandó közösvállalatra vonatkozó tervétől –, hogy a Dimon Italia üzletpolitikájára hatással lévő stratégiai kérdéseket a csoport szintjén tárgyalták meg. Ennélfogva a Bizottság e dokumentumot megalapozottan vette figyelembe a Dimon Inc. által előterjesztett érv megcáfolása céljából a Dimon Italia és a Dimon Inc. közötti kommunikációs csatornák létezésének bizonyítása érdekében, és az Alliance One állításával ellentétben nem annak megállapítása érdekében, hogy a Dimon Inc. meghatározó befolyást gyakorolt a Dimon Italia üzletpolitikájára.

156 Harmadszor a társaság korábbi elnöke, N. által készített „The Present and Future of Dimon Italia" című jelentést illetően meg kell jegyezni, hogy az többek között a termelőktől való felvásárlás költségéről és minőségéről, a társaság gyenge pontjairól, létesítményeiről, valamint egy új üzemigazgató felvételének szükségességéről – akit a „Dimon legjobban vezetett dél-amerikai vagy afrikai üzemében" kellene kiképezni –, továbbá a társaság felvásárlásokért felelős csoportja tagjainak szakmai képességeiről és e csoport vezetési szerkezetéről szól. E jelentést – amint az a megtámadott határozat 283. lábjegyzetében szerepel – megküldték a Dimon Internationalnak, és a Dimon csoport legmagasabb szintű vezetői is megkapták, ami azt bizonyítja, hogy az olaszországi leányvállalatra, illetve üzletpolitikájára vonatkozó részletes információk a csoport szintjén keringtek. E tekintetben azt is meg kell állapítani, hogy e jelentés 4. oldalán N. „a Dimon Internationalnak [a leányvállalatnak] a tevékenységének minden vonatkozására kiterjedő jelentésekkel kapcsolatos új, [N. álláspontja szerint] túlzott igényeire [panaszkodik]". Ugyanezen az oldalon kijelenti, hogy bár Európában B. az egyik legjobb szakember az ügyfélkörrel való kapcsolattartás terén, a társaság ezen előnye „folyamatosan veszített jelentőségéből, mivel a Dimon nagy-britanniai szervezete megerősíti irányítását a csoport valamennyi társaságának eladási részlegei fölött". Egyébként a jelentést kísérő e-mailben az szerepel, hogy a jelenleg a Dimon Italia szintjén felmerülő kérdéseket a vezetése a „Dimon International irányítása alatt" meg tudja oldani, és az e-mailben javasolják, hogy „engedélyezzék a Dimon Italia vezetői számára, hogy folytassák a társaság újjászervezésére irányuló folyamatot". Az az Alliance One által hivatkozott körülmény, hogy e jelentést a Dimon Italia elnöke annak érdekében készítette, hogy ismertesse megbízásának mérlegét, még tartalmára figyelemmel sem változtat azon a megállapításon, hogy e jelentés a Dimon Italia és anyavállalata közötti „kommunikációs csatornák" létezését bizonyítja.

157 Negyedszer a Dimon Italia és S. közötti kommunikációt illetően rá kell mutatni – amint azt a Bizottság a megtámadott határozat 283. lábjegyzetében is helyesen emeli ki –, hogy az iratokból kitűnik, hogy e kommunikáció a Dimon Italia tevékenységére vonatkozó részletes információkra, valamint az utóbbi által egyes üzleti tevékenységek kapcsán kapott utasításokra is kiterjedt.

158 E tekintetben mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy a megtámadott határozat az S. által a Dimon-csoportban játszott szerepet illetően nem lép túl azon, amit az Alliance One maga is elismer, amikor azt állítja, hogy S. felelt a feldolgozott dohány európai eladásainak koordinációjáért. Az iratokból az is kitűnik, hogy S. a csoportban „európai regionális igazgató" volt (lásd például a Dimon által 2000 januárjában készített „olaszországi profilt"), és mint ilyen a Dimon-csoport felsőbb vezetői közé tartozott. A Dimon Italia elnöke, B. által neki küldött e-mailből az is kitűnik, hogy S.-nek találkoznia kellett a Deltafina elnökével annak érdekében, hogy megvitassa vele a „jövőbeli kilátásokat".

159 Bár vitathatatlan – amint arra az Alliance One is hivatkozik –, hogy S. formálisan csak a Dimon-csoporthoz tartozó egyik társaság alkalmazottja volt, ez nem változtat azon, hogy az általa a csoporton belül gyakorolt feladatok és hatáskörök igen magas szintűek voltak, különösen mivel a csoport tevékenységének egyik fő ágazatát, illetve Európa egészének területét érintették.

160 Az a tény, hogy S.-t – figyelemmel a csoporton belül játszott szerepére – közvetlenül és személyesen tájékoztatták a Dimon Italia tevékenységéről, ennélfogva csak megerősíti, hogy jelentős kommunikációs csatornák álltak fenn az utóbbi és anyavállalata között.

161 E tekintetben elsősorban a B. által S.-nek az igazgatóság éves ülésére vonatkozóan küldött e-mailt illetően meg kell állapítani, hogy ellentétben az Alliance One állításával e dokumentum nyilvánvalóan nem a Dimon Italia beszámolójának kidolgozására vagy konszolidációjára vonatkozik, és stratégiai információkat tartalmaz e társaság tevékenységéről, valamint versenytársaival szemben elfoglalt helyzetéről.

162 Másodsorban az APTI találkozójára készült „power point" prezentációt tartalmazó dokumentumot illetően – amelyet szintén B. küldött S.-nek – elegendő annyit megállapítani, hogy az Alliance One állításával ellentétben e dokumentumból kitűnik, hogy ezen a találkozón az árakkal kapcsolatos megbeszélésre került sor (lásd e tekintetben a megtámadott határozat (213) preambulumbekezdését). Egyébiránt a kísérő e-mailben B. tájékoztatja S.-t a találkozó céljáról, e tekintetben hivatkozik továbbá egy M. M. (Deltafina) és S. közötti találkozóra.

163 Harmadszor a C. által S.-nek és B.-nek küldött e-mailt illetően meg kell állapítani, hogy az – kapcsolatot teremtve a felvásárlások és eladások között – a következőket tartalmazza:

„A [Dimon Italia] új felvásárlási stratégiája a Dimon európai igazgatóságának támogatását és részvételét igényli, mivel az jelentős hatással lehet az eladásainkra."

164 Végül a B. által 2001. május 10-én S.-nek küldött e-mailt illetően (lásd még a megtámadott határozat (209) preambulumbekezdését) meg kell állapítani, hogy ez az e-mail bizonyítja, hogy S. részletes információkat kapott a Dimon Italia üzletpolitikájáról, amelyek többek között a felvásárlási tevékenységre vonatkoztak, beleértve a kartell szempontjából releváns vonatkozásokat is.

A vélelem megdöntésére alkalmas bizonyítékoknak az ítélkezési gyakorlat tükrében való értelmezéséről

165 Az Alliance One szerint a fenti 80. pontban hivatkozott Akzo Nobel és társai kontra Bizottság ügyben 2009. szeptember 10-én hozott ítélet egyértelművé tett bizonyos kérdéseket „azon bizonyítékok vagy érvek jellegével kapcsolatban, amelyeket az anyavállalatnak elő kell terjesztenie a vélelem megcáfolása érdekében". Ezzel összefüggésben két tényezőcsoportot jelöl meg, amelyek közül az első a leányvállalat piaci magatartására vonatkozik, a második pedig a leányvállalat és az anyavállalat közötti gazdasági, szervezeti és jogi kapcsolatokra, és úgy véli, hogy az első tekintetében nem vitatott, hogy az SCC és a Dimon Inc. bizonyította, hogy leányvállalataik független magatartást tanúsítottak a piacon.

166 E tekintetben elegendő megállapítani, hogy a fenti 80. pontban hivatkozott Akzo Nobel és társai kontra Bizottság ügyben 2009. szeptember 10-én hozott ítéletben említett egyedüli releváns tényezők az anyavállalat és a leányvállalat közötti „gazdasági, szervezeti és jogi kapcsolatok" voltak (lásd a fenti 126. pontot).

167 Az Alliance One által javasolt azon értelmezést, miszerint az e kapcsolatokat alkotó tényezőket a Törvényszék T-339/94–T-342/94. sz., Metsä-Serla és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1998. május 14-én hozott ítéletének (EBHT 1998., II-1727. o.), valamint a Bíróság C-196/99. P. sz., Aristrain kontra Bizottság ügyben 2003. október 2-án hozott ítéletének (EBHT 2003., I-11005. o.), és a fenti 80. pontban hivatkozott Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének tükrében kell értelmezni, el kell utasítani. Álláspontja szerint ezen ítéletekből az következik, hogy bármilyen gazdasági, szervezeti vagy jogi kapcsolat alapján nem állapítható meg, hogy az anyavállalat lenne felelős leányvállalata magatartásáért, hanem csak azok a kapcsolatok teszik ezt lehetővé, amelyek alkalmasak a leányvállalat magatartása és az anyavállalat utasításai közötti összefüggés bizonyítására.

168 Márpedig először a fenti 167. pontban hivatkozott Metsä-Serla és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítéletből hivatkozott részeket illetően emlékeztetni kell arra, hogy a hivatkozott ügy a Finnboard társulásról szólt, amely *per definitionem*

nem volt leányvállalat, és nem lehetett egy vállalkozás része, valamint még csak üzletpolitikával sem rendelkezhetett (az említett társulás és tagjai közötti jogviszony pontos természetét illetően lásd a Törvényszék T-338/94. sz., Finnboard kontra Bizottság ügyben 1998. május 14-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-1617. o.] 271–281. pontját). Másodszor a fenti 79. pontban hivatkozott Dansk Rørindustri kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet és a fenti 167. pontban hivatkozott Aristrain kontra Bizottság ügyben hozott ítélet hivatkozott részeit illetően meg kell jegyezni, hogy azok nem a felelősség anyavállalatnak való betudhatóságának problémakörére vonatkoznak. A fenti 80. pontban hivatkozott Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet alapjául szolgáló ügy ugyanis olyan társaságok – a Henss és az Isoplus – felelősségére vonatkozik, amelyeknek nem volt közös anyavállalatuk (lásd e tekintetben a Törvényszék T-9/99. sz., HFB és társai kontra Bizottság ügyben 2002. március 20-án hozott ítéletének [EBHT 2002., II-1487. o.] 55–61. pontját). Ugyanígy a fenti 167. pontban hivatkozott Aristrain kontra Bizottság ügyben hozott ítélet alapjául szolgáló ügyben a Bíróság elutasította, hogy a leányvállalat magatartásáért való felelősséget egy olyan „testvérvállalatnak" tudja be, amely nem minősíthető a csoport élén álló jogi személynek (lásd különösen ebben az értelemben a fenti 167. pontban hivatkozott Aristrain kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 98. pontját).

169 Végső soron – amint azt a Bizottság is megalapozottan hangsúlyozza – az Alliance One által hivatkozott három ítélet alapjául szolgáló ügyek semmiképpen sem érintik a leányvállalat jogsértő magatartása miatti felelősség anyavállalatnak való betudását. E három ítélet pusztán pontosításokat tartalmaz más helyzetek kapcsán, amelyekben még a társaságok közötti irányítási viszony hiányában is felmerülhet az egyetemleges felelősség. Ebből következik, hogy azokra az Alliance One nem hivatkozhat eredményesen.

170 Figyelemmel a fenti megfontolások összességére, meg kell állapítani, hogy az Alliance One nem döntötte meg elégséges bizonyítékokkal azt a vélelmet, miszerint az SCC és a Dimon Inc. ténylegesen meghatározó befolyást gyakorolt leányvállalataikra. E jogalap második részét tehát el kell utasítani.

3. *A védelemhez való jog megsértésére vonatkozó harmadik részről*

171 Az első jogalap harmadik része lényegében két kifogásra osztható. Az első kifogás arra vonatkozik, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban az anyavállalatok felelőssége tekintetében olyan dokumentumokra támaszkodott, amelyeket még csak meg sem említett a kifogásközlésben. A második kifogás arra vonatkozik, hogy a Bizottság azáltal is megsértette az SCC és a Dimon Inc. védelemhez való jogát, hogy az utóbbiak felelősségének bizonyítása érdekében hozzá nem férhető dokumentumokat használt fel.

172 A Törvényszék által a tárgyaláson feltett kérdésre válaszolva az Alliance One ugyanakkor kijelentette, hogy lemond a második jogalapról, amint azt a tárgyalásról készült jegyzőkönyv is tartalmazza. Következésképpen e jogalapot nem kell a továbbiakban vizsgálni.

a) A felek érvei

173 Az Alliance One vitatja a Bizottság által a megtámadott határozatban az SCC és a Dimon Inc. által benyújtott bizonyítékok megcáfolása érdekében előadott érveket. Azt állítja, hogy a Bizottság megsértette utóbbiak, és ebből kifolyólag az Alliance One védelemhez való jogát. Kifejti különösen, hogy a Bizottság az anyavállalatok felelősségére vonatkozó határozatban olyan dokumentumokra támaszkodott, amelyeket még csak nem is említett a kifogásközlésben.

174 E tekintetben emlékeztet először arra, hogy sem az SCC-nek, sem a Dimon Inc.-nek nem volt lehetősége arra, hogy kifejtse véleményét az említett dokumentumokról, mivel a Bizottság nem tájékoztatta őket a dokumentumoknak tulajdonítható jelentőségről. Az SCC és a Dimon Inc. tehát úgy vélte, hogy e dokumentumok irrelevánsak a jelen ügyben, és a kifogásközlésre adott válaszaikban nem tettek ezekre vonatkozó

észrevételt. Ebből következően, a Bíróság ítélkezési gyakorlatával összhangban, az ilyen dokumentumok nem képeznek elfogadható bizonyítékot az Alliance One-nal szemben, mivel nem volt lehetősége, hogy kifejtse az e dokumentumokkal kapcsolatos álláspontját, az a tény pedig, hogy a felek ismerték e dokumentumokat, nem elegendő ahhoz, hogy úgy tekintsék, hogy a felek észrevételeket tehettek azokkal kapcsolatosan a kifogásközlésre adott válaszaikban.

175 Válaszában az Alliance One vitatja a Bizottság azon állítását, miszerint a kifogások jellege nem változott. Összehasonlítva a kifogásközlést és a megtámadott határozatot, az Alliance One kiemeli, hogy a megtámadott határozat (339)–(343) preambulumbekezdésében a Bizottság több új körülményt hoz fel, és olyan dokumentumokra hivatkozik, amelyekre korábban nem hivatkozott. A „kifogások jellege" tehát e dokumentumok alapján a meghatározó befolyásra vonatkozó általános vélelemről az e befolyás tényleges gyakorlására vonatkozó megállapításra változott. Márpedig az ítélkezési gyakorlat szerint a Bizottság nem hivatkozhat olyan bizonyítékokra, amelyek nem szerepelnek a kifogásközlésben, anélkül hogy lehetőséget biztosítana a szóban forgó vállalkozások számára, hogy észrevételeket tegyenek ezen új dokumentumokra vonatkozóan. Mivel az Alliance One szerint e dokumentumok az egyedüli olyan bizonyítékok, amelyekre a Bizottság támaszkodik, az anyavállalatok felelőssége nem bizonyított, a megtámadott határozatot pedig e tekintetben meg kell semmisíteni.

176 Válaszában az Alliance One ezenfelül kifejti egyrészt, hogy a 2894–2902. sz. dokumentum – amelyekre a Bizottság először ellenkérelmében hivatkozik – új, és ezért elfogadhatatlan, másrészt pedig, hogy amikor a Bizottság szabadon újraértelmezi az ellenkérelemben a B. által 2001. május 10-én S.-nek küldött e-mailt – olyan értelemben, hogy az azt bizonyítsa, hogy a Dimon Inc. tudott a kartell tevékenységeiről –, akkor teljesen új, és ezért elfogadhatatlan kifogásra hivatkozik.

177 A Bizottság az első jogalap jelen részének elutasítását kéri.

b) A Törvényszék álláspontja

178 Emlékeztetni kell arra, hogy a versenypolitika terén a közigazgatási eljárásokban a védelemhez való jog tiszteletben tartása az európai uniós jog alapelvét képezi, amelynek betartását az uniós bíróságok biztosítják (lásd a Bíróság C-534/07. P. sz., Prym és Prym Consumer kontra Bizottság ügyben 2009. szeptember 3-án hozott ítéletének [EBHT 2009., I-7415. o.] 26. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

179 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a védelemhez való jog tiszteletben tartása megköveteli, hogy a közigazgatási eljárás során az érintett vállalkozásnak lehetősége legyen hasznosan kifejteni álláspontját a tényállás és a hivatkozott körülmények valószerűségéről és jelentőségéről, valamint a Bizottság által a szerződés megsértésének fennállására vonatkozó állításának alátámasztására felhasznált dokumentumokról (a Bíróság 100/80–103/80. sz., Musique Diffusion française és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1983. június 7-én hozott ítéletének [EBHT 1983., 1825. o.] 10. pontja, valamint C-310/93. P. sz., BPB Industries és British Gypsum kontra Bizottság ügyben 1995. április 6-án hozott ítéletének [EBHT 1995., I-865. o.] 21. pontja).

180 Az 1/2003 rendelet 27. cikkének (1) bekezdése ezt az elvet tükrözi, amikor előírja, hogy a feleknek kifogásközlést kell küldeni, amely egyértelműen tartalmazza mindazokat a lényeges bizonyítékokat, amelyekre a Bizottság az eljárás e szakaszában támaszkodik (lásd ebben az értelemben a fenti 80. pontban hivatkozott Aalborg Portland és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 67. pontját), annak érdekében, hogy az érdekeltek ténylegesen tudomást szerezhessenek azon magatartásokról, amelyeket a Bizottság velük szemben kifogásol, és hatékonyan védekezhessenek, mielőtt a Bizottság végleges határozatot fogad el. Ez a követelmény teljesül akkor, ha a hivatkozott határozat az érintetteket nem teszi felelőssé a kifogásközlésben ismertetettektől eltérő jogsértésekért, és csak olyan tényeket állapít meg, amelyekről az érdekeltek kifejthették álláspontjukat (lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-213/00. sz., CMA CGM és társai kontra Bizottság ügyben 2003. március 19-én hozott ítéletének [EBHT 2003., II-913. o.] 109. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

181 Ugyanakkor e közlés történhet összefoglaló módon is, és a végső határozatnak nem kell feltétlenül megegyeznie a kifogásközléssel (a fenti 179. pontban hivatkozott Musique Diffusion française és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 14. pontja), mivel e közlés egy előkészítő dokumentum, amelynek ténybeli és jogi értékelései tisztán átmeneti jellegűek (lásd ebben az értelemben a Bíróság 142/84. és 156/84. sz., British American Tobacco és Reynolds Industires kontra Bizottság egyesített ügyekben 1987. november 17-én hozott ítéletének [EBHT 1987., 4487. o.] 70. pontját). Így elfogadhatók a kifogásközlés azon kiegészítései is, amelyeket a Bizottság a felek válaszainak fényében tett, akiknek az érvelése igazolja, hogy ténylegesen gyakorolni tudták védelemhez való jogukat. A közigazgatási eljárás érdekében a Bizottság a megfogalmazott kifogások alátámasztása céljából felülvizsgálhatja és ki is egészítheti ténybeli vagy jogi érveit (lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-86/95. sz., Compagnie générale maritime és társai kontra Bizottság ügyben 2002. február 28-án hozott ítéletének [EBHT 2002., II-1011. o.] 448. pontját, valamint T-310/01. sz., Schneider Electric kontra Bizottság ügyben 2002. október 22-én hozott ítéletének [EBHT 2002., II-4071. o.] 438. pontját).

182 Egyébiránt a Bíróság kiemelte, hogy az a tény, hogy egy vállalkozásnak nem volt lehetősége az általa a közigazgatási eljárás során előterjesztett érvvel kapcsolatban a végső határozat elfogadása előtt észrevételt tennie, önmagában nem jelenti a védelemhez való jogának megsértését (a Bíróság C-497/99. P. sz., Irish Sugar kontra Bizottság ügyben 2001. július 10-én hozott végzésének [EBHT 2001., I-5333. o.] 24. pontja).

183 Végül emlékeztetni kell arra is, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint a védelemhez való jog megsértésére akkor kerülhet sor, ha valamely, a Bizottság által elkövetett szabálytalanság alapján fennáll a lehetősége annak, hogy az általa lefolytatott közigazgatási eljárás más eredményre vezethetett volna. Egy felperes vállalkozás nem akkor támasztja alá, hogy az ilyen jogsértésre sor került, ha azt bizonyítja, hogy a Bizottság határozatának tartalma más lett volna, hanem akkor, ha azt bizonyítja megkövetelt módon, hogy a szabálytalanság hiányában jobban biztosíthatta volna védelmét például azért, mert olyan dokumentumokat használhatott volna fel a védelmére, amelybe a közigazgatási eljárás során megtagadták a betekintést (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-194/99. P. sz., Thyssen Stahl kontra Bizottság ügyben 2003. október 2-án hozott ítéletének [EBHT 2003., I-10821. o.] 31. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, valamint a fenti 126. pontban hivatkozott Knauf Gips kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 28. pontját).

184 A jelen ügyben az Alliance One azt kifogásolja, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban olyan dokumentumokra támaszkodott, amelyeket a kifogásközlésben nem említett. Válaszában ehhez hozzáteszi, hogy a Bizottság az ellenkérelemben új, és ennélfogva elfogadhatatlan dokumentumokra hivatkozott, valamint hogy a Bizottság emellett szabadon újraértelmezett egy dokumentumot, amely az Allianoce One álláspontja szerint új, és ezért elfogadhatatlan kifogást jelent.

185 Márpedig meg kell jegyezni, hogy annak érdekében, hogy igazolja a 100%-os tulajdonukban álló olaszországi leányvállalataik kartellekre vonatkozó szabályozás megsértéséért való felelősségének az SCC-nek és a Dimon Inc.-nek való betudását, a kifogásközlésben a Bizottság a fenti 86–88. pontokban ismertetett ítélkezési gyakorlat tükrében főszabály szerint pusztán annak bizonyítására is szorítkozhatott volna, hogy milyen volt a tőke leányvállalatok és anyavállalatok közötti eloszlásának aránya (lásd a kifogásközlés 336–338. pontját). Az ítélkezési gyakorlat ezen elveinek alkalmazásával a Bizottságnak a végleges határozatában kellett állást foglalnia a felek által a kifogásközlésre adott válaszban a szóban forgó vélelem megdöntése érdekében hivatkozott érvekkel kapcsolatosan (lásd a megtámadott határozat (335) és azt követő preambulumbekezdéseit).

186 Ezenkívül meg kell állapítani, hogy az Alliance One állításával ellentétben a Bizottság a megtámadott határozatban egyáltalán nem módosította – sem jogi, sem ténybeli tartalmukat illetően – a kifogásokat, a felelősség SCC és Dimon Inc. részére való betudásának szempontjait, vagy az általa alapul vett bizonyítékokat. E tekintetben a megtámadott határozat (328)–(334) preambulumbekezdésének együttes értelmezéséből kitűnik, hogy a Bizottság fenntartotta a kifogásközlés 336–338. pontjában egyértelműen kifejtett azon álláspontját, miszerint az SCC és a Dimon Inc. felelőssége főszabály szerint abból eredt, hogy 100%-ban irányították leányvállalataikat, amit egyébként az Alliance One sem vitat. A Bizottság csupán a felek által a közigazgatási eljárás során, a védelemhez való joguk gyakorlásával kapcsolatosan előterjesztett érvek és bizonyítékok elemzése keretében vizsgálja a megtámadott határozat (335)–(346) preambulumbekezdésében az SCC és a Transcatab, illetve a Dimon Inc. és a Dimon Italia viszonyára vonatkozó sajátos szempontokat és dokumentumokat, és ennek során hivatkozik a közigazgatási eljárás irataiban található dokumentumokra. Vagyis e szempontok és dokumentumok értékelése nem befolyásolhatta az SCC és

a Dimon Inc. védelemhez való joga gyakorlásának hatékonyságát, különösen mivel a közigazgatási eljárás során a felek hozzáférhettek ezekhez a dokumentumokhoz, amelyekkel egyébként mindenképpen rendelkeztek már.

187 Mindent egybevéve az iratokból kitűnik, hogy az SCC-nek és a Dimon Inc.-nek – amelyeknek az Alliance One a jogutódja – lehetősége volt válaszolni a velük szemben hivatkozott és a kifogásközlésben kifejezetten kifejtett kifogásra, valamint védekezésüket ismertetni a meghallgató tisztviselő előtt tartott meghallgatáson. A Bizottság tehát a közigazgatási eljárás során tiszteletben tartotta a kontradiktórius eljárás elvét.

188 Mindenesetre – amint arra a Bíróság rámutatott – arra is emlékeztetni kell, hogy mivel a Bizottság – a jogsértés betudhatóságát illetően – a kifogásközlési szakaszban csupán az arra vonatkozó bizonyíték előterjesztésére köteles, hogy az anyavállalat a leányvállalatainak tulajdonosa, a védelemhez való jog megsértésén alapuló érv nem fogadható el (lásd ebben az értelemben a fenti 80. pontban hivatkozott Akzo Nobel és társai kontra Bizottság ügyben 2009. szeptember 10-én hozott ítélet 64. pontját).

189 Végül a válaszban hivatkozott, a Bizottság által az iratokhoz csatolt egyes dokumentumok elfogadhatatlanságára, valamint az utóbbi részéről az egyik dokumentum szabad újraértelmezésére vonatkozó érv nem fogadható el. Ez az érv ugyanis azon a téves előfeltételezésen alapul, miszerint a Bizottság az említett dokumentumokat az anyavállalatok felelősségére vonatkozó megállapítása alátámasztásának másik jogalapjaként használta fel. Másfelől meg kell jegyezni, hogy az Alliance One állításával ellentétben a Bizottság a megtámadott határozat 283. lábjegyzetében hivatkozott a Dimon International által készített, a Dimon és a Transcatab létesítményeit összehasonlító dokumentumokra.

190 Ebből következően a jelen jogalap harmadik részét el kell utasítani.

4. *A bizonyítási teher eloszlására vonatkozó szabályok megsértésére vonatkozó negyedik részről*

a) A felek érvei

191 Az Alliance One először is emlékeztet arra, hogy a Bizottságot terheli a bizonyítási teher, mivel nem tudta bizonyítani, hogy az anyavállalatok részt vettek volna a kartellben.

192 Még ha el is fogadjuk a jelen ügyben a vélelem alkalmazhatóságát, ez nem változtat azon, hogy figyelemmel az SCC és a Dimon Inc. által a kifogásközlésre adott válaszaikban szolgáltatott bizonyítékokra, továbbra is a Bizottságnak kell bizonyítania az utóbbiak felelősségüket.

193 E bizonyítékok ugyanis megcáfolták a Bizottság vélelmeit. Ezzel szemben a Bizottság – ahelyett, hogy megfelelő bizonyítékokat terjesztett volna elő az SCC és a Dimon Inc. állításainak megcáfolására, és ezáltal felelősségük bizonyítására – lényegében más vélelmekre hivatkozott annak érdekében, hogy az általuk hivatkozott érveket cáfolja, illetve az általuk benyújtott bizonyítékok értékét tagadja.

194 A Bizottság, azáltal hogy az SCC és a Dimon Inc. által előterjesztett valamennyi bizonyítékot és érvet kizárólag azok nem meggyőző voltára való általános jellegű állításai alapján elutasította, nem nyújtott megfelelő érvelést ezen érvek és bizonyítékok tekintetében. Így tehát nem könnyű megállapítani, hogy a már előterjesztetteken kívül milyen bizonyítékokat kell egy vállalkozásnak előterjesztenie ahhoz, hogy meggyőzze a Bizottságot arról, hogy nem gyakorolt meghatározó befolyást egy olyan leányvállalatra, amelynek kizárólagos tulajdonosa.

195 A Bizottság így valódi „*probatio diabolicát*” követel meg, vagyis olyan bizonyítást, amelyet gyakorlatilag nem lehet nyújtani, mivel annak arra vonatkozó „negatív” bizonyítéknak kellene lennie, hogy a szóban forgó vállalkozások nem avatkoztak bele leányvállalataik döntéseibe.

196 A Bizottság az első jogalap jelen részének elutasítását kéri.

b) A Törvényszék álláspontja

197 Az Alliance One szerint lényegében az anyavállalat nem képes közvetlen, „pozitív” és megdönthetetlen bizonyítékokat előterjeszteni arra vonatkozóan, hogy nem gyakorolt befolyást leányvállalata piaci magatartására, mivel ez „*probatio diabolicának*” minősül.

198 E tekintetben elegendő arra rámutatni, hogy az Alliance One állításával ellentétben az érintett felek nem kötelesek a leányvállalat piaci magatartásának önálló mivoltára nézve közvetlen és megdönthetetlen bizonyítékot nyújtani, hanem csupán az ezen önállóság bizonyítására alkalmas elemeket kell szolgáltatniuk (lásd a fenti 125. pontot).

199 Az a tény, hogy a jelen ügyben a felelősség vélelmének megdöntése érdekében az Alliance One-nak nem sikerült bizonyítania, hogy azon anyavállatok leányvállalatai, amelyeknek jogutódja, önállóan határozták meg piaci magatartásukat, állításával ellentétben nem jelenti azt, hogy az említett vélelmet egyáltalán ne lehetne megdönteni.

200 Egyébiránt arra is rá kell mutatni, hogy figyelemmel a vélelem jellegére, amely lehetővé teszi egy ismeretlen tény bizonyítását egy ismert tényből, teljesen logikus az, hogy főszabály szerint annak a személynek kell a vélelmezett tény ellenkezőjét bizonyítania, akivel szemben a vélelemre hivatkoznak. Márpedig e megállapítás nem jelenti azt, hogy a vélelem megdönthetetlenné válik, mivel a jelen ügyben e bizonyíték azon személy érdekkörében keresendő, akivel szemben a vélelemre hivatkoznak.

201 Ebből következik, hogy az Alliance One érve megalapozatlan, és azt el kell utasítani.

202 Ezenfelül el kell utasítani azt az Alliance One által a Törvényszék egy írásbeli kérdésére adott válaszában tett állítást, miszerint a fenti 80. pontban hivatkozott Akzo Nobel és társai kontra Bizottság ügyben 2009. szeptember 10-én hozott ítélet szerint az alkalmazandó vélelemből fakadó egyetlen következmény a bizonyítási teher megfordulása, nem pedig az – amint azt a Bizottság állítja –, hogy a másik félre nehezedő bizonyítási teher súlyosabb, mint a Bizottságra háruló bizonyítás terhe.

203 A jelen ügyben ugyanis a Bizottság nem jelölte meg, hogy milyen a megkövetelt bizonyítás „szintje", hanem arra szorítkozott, hogy megállapítsa, hogy az SCC és a Dimon Inc. által hivatkozott bizonyítékok nem voltak alkalmasak a vélelem megdöntésére.

204 Ennélfogva a jelen jogalap negyedik részét szintén el kell utasítani.

205 Figyelemmel a fenti megfontolásokra az első jogalapot teljes egészében el kell utasítani.

B – *Az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének, valamint az arányosság elvének a bírság végleges összegének megállapítása során való megsértésére vonatkozó második jogalapról*

1. *A felek érvei*

206 Az Alliance One szerint a Transcatabbal, a Dimon Italiával és vele – mint az SCC és a Dimon Inc. jogutódjával – szemben egyetemlegesen kiszabott bírság összege megsérti az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdését, mivel meghaladja az egyes leányvállalatok forgalmának 10%-át. Figyelemmel a társaságok forgalmára, a Bizottság a Transcatabbal szemben 14 millió euró helyett legfeljebb 3,23 millió euró, a Dimon Italiával szemben 10 millió euró helyett legfeljebb 3,99 millió euró összegű bírságot szabhatott volna ki.

207 Ezenfelül kifejti, hogy a Bizottság megsértette az arányosság elvét, amikor vele szemben összesen 24 millió euró összegű bírságot szabott ki. Utóbbi különösen figyelmen kívül hagyta a kiindulási összeg meghatározása során, hogy az SCC és a Dimon Inc. a megtámadott határozat elfogadásának időpontjában már egyesült, és ennek folytán már csak a Transcatab volt az új csoport tagja, míg a Dimon Italiát (10%-os piaci részesedésével) harmadik személyeknek eladták. Az Alliance One azt kifogásolja, hogy mivel csak 10%-os piaci részesedése maradt, a Bizottság megsértette az arányosság elvét, amikor vele szemben olyan bírságot szabott ki, amelynek kiindulási összege hasonló a Deltafinával (Universal) szemben kiszabott bírság kiindulási összegéhez, annak ellenére, hogy annak piaci részesedése 25%-os.

208 A Bizottság a jelen jogalap elutasítását kéri.

2. *A Törvényszék álláspontja*

209 A jelen jogalap két részre osztható. Az Alliance One egyrészt azt kifogásolja, hogy a Bizottság túllépte a Transcatab és a Dimon Italia forgalma 10%-ának megfelelően kiszabható bírságösszeget. Másrészt azt kifogásolja, hogy a Bizottság megsértette az arányosság elvét, mivel a rá vonatkozó bírság kiindulási összege közelít a Deltafinával (Universal) szemben kiszabott bírság kiindulási összegéhez, annak ellenére, hogy jelentős a különbség a két csoport piaci részesedése között.

210 A jelen jogalap első részét illetően meg kell jegyezni, hogy az szorosan kapcsolódik az első jogalaphoz, mivel annak elutasítása szükségszerűen hatással van a jelen rész megalapozottságára. Következésképpen – figyelemmel az első jogalap elutasítását megalapozó megfontolásokra – meg kell állapítani, hogy a Bizottság nem követett el hibát, amikor a 2005. május 13-án az Alliance One új jogalanyban összeolvadt Dimon Inc. (a jogsértés alatt a Dimon Italia anyavállalata) és SCC (a jogsértés alatt a Transcatab anyavállalata) konszolidált forgalmát vette alapul az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdésében meghatározott, a forgalom 10%-ának megfelelő felső érték számítása érdekében (lásd ebben az értelemben a fenti 125. pontban hivatkozott Akzo Nobel és társai kontra Bizottság ügyben 2009. szeptember 30-án hozott ítélet 114. pontját).

211 Ugyanis e felső határt az EK 81. cikk értelmében a vállalkozásként tevékenykedő, gazdasági egységet képező valamennyi társaság összesített forgalma alapján kell kiszámítani, mivel egyedül az ilyen egységet képező társaságok összesített forgalma utalhat a szóban forgó vállalkozás méretére és gazdasági erejére (lásd ebben az értelemben a fenti 168. pontban hivatkozott HFB és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 528. és 529. pontját, valamint a fenti 125. pontban hivatkozott Akzo Nobel és társai kontra Bizottság ügyben 2009. szeptember 30-án hozott ítélet 114. pontját).

212 A második jogalap első részét tehát mint megalapozatlant el kell utasítani.

213 A jelen jogalap második, az arányosság elvének állítólagos megsértésére vonatkozó részét illetően meg kell jegyezni – amint azt a Bizottság is megalapozottan hangsúlyozza –, hogy az arányosság elve megsértésének leple alatt az Alliance One valójában egy, a vállalkozások jogutódlására vonatkozó kérdést vet fel. Az Alliance One lényegében azt sugallja, hogy csak a Transcatabbal (SCC) szemben kiszabott bírság miatt kell megállapítani a felelősségét, míg a Dimon Italiával szemben kiszabott bírság miatt nem, mivel utóbbi – amely a jogsértés időszaka alatt 10%-os piaci részesedéssel rendelkezett – nem tartozik az új csoporthoz, ugyanis a megtámadott határozat elfogadását megelőzően eladták harmadik személyeknek.

214 E tekintetben nem vitatott, hogy az Alliance One jogsértésért való felelősségét mint az SCC és a Dimon Inc. mint anyavállalatok jogutódjáét állapították meg. Egyébként ez a megállapítás kitűnik a megtámadott határozat (349) preambulumbekezdéséből is, amely szerint a Bizottság azon a címen tekinti a megtámadott határozat címzettjének az Alliance One-t, hogy e vállalkozás azon csoportok (az SCC és a Dimon Inc.) jogutódja, amelyekhez a Transcatab és a Dimon Italia a jogsértés időtartama alatt tartozott.

215 Meg kell jegyezni, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a jogsértésért főszabály szerint az érintett vállalkozást a jogsértés időpontjában irányító természetes vagy jogi személynek kell felelnie, még akkor is, ha a vállalkozás működtetéséért a jogsértést megállapító határozat meghozatalakor már más személy felelős (a fenti 70. pontban hivatkozott Stora Kopparbergs Bergslags kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 37. pontja, a Törvényszék fenti 168. pontban hivatkozott HFB és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 103. pontja, valamint a T-161/05. sz., Hoechst kontra Bizottság ügyben 2009. szeptember 30-án hozott ítéletének [EBHT 2009., II-3555. o.] 50. pontja).

216 A Bíróság arra is emlékeztetett, hogy ha a jogsértést elkövető valamely jogalany jogi vagy szervezeti változáson ment át, e változás nem feltétlenül eredményezi új, a korábbi jogalany versenyszabályokkal ellentétes magatartása miatti felelősség alól mentesülő vállalkozás létrejöttét, ha gazdasági szempontból azonos a két jogalany (lásd a fenti 82. pontban hivatkozott ETI és társai ügyben hozott ítélet 42. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

217 A versenyszabályok hatékony érvényesítésének értelmében ugyanis szükségessé válhat, hogy a kartelltevékenységet kivételesen ne a kartellben részt vevő vállalkozás eredeti, hanem új üzemeltetőjének tudják be, amennyiben gazdasági szempontból ténylegesen is az eredeti üzemeltető jogutódjának tekinthető (lásd ebben az értelemben Kokott főtanácsnoknak a fenti 82. pontban hivatkozott ETI és társai ügyben hozott ítélet alapjául szolgáló ügyre vonatkozó, 2007. július 3-i indítványának 75–78. pontját).

218 A „gazdasági folytonosság" e kritériuma kivételes körülmények között érvényesül, ha a vállalkozás üzemeltetéséért felelős jogi személy a jogsértés elkövetése után jogi értelemben megszűnt (a fenti 82. pontban hivatkozott Bizottság kontra Anic Partecipazioni ügyben hozott ítélet 145. pontja).

219 A jelen ügyben nem vitatott, hogy a szóban forgó jogsértést a tényállás idején az SCC és a Dimon Inc. által irányított jogalanyok követték el. E két jogalany a jogsértés elkövetése után jogi értelemben megszűnt, mivel 2005. évi összeolvadásukat követően az Alliance One néven új jogalany jött létre.

220 Márpedig amennyiben egy vállalkozás beolvad az átvevő társaságba, és ezzel megszűnik, ez utóbbi átveszi az eszközeit és forrásait, beleértve a versenyjog megsértésért való felelősséget. Ebben az esetben a beolvadó vállalkozás által elkövetett jogsértésért való felelősség betudható az átvevő társaságnak (lásd a Törvényszék T-259/02–T-264/02. és T-271/02. sz., Raiffeisen Zentralbank Österreich és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2006. december 14-én hozott ítéletének [EBHT 2006., II-5169. o.] 326. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

221 Az Alliance One felelőssége ezen elvek alapján áll fenn a Dimon Italia által elkövetett jogsértésért, annak ellenére, hogy az utóbbit eladták harmadik személyeknek. A Mindo helyzete e tekintetben eltérő, ugyanis amint arra az ítélkezési gyakorlat rámutat, a személyes felelősség elvét nem ingathatja meg a gazdasági folytonosság elve azokban az esetekben, amikor – a jelen esethez hasonlóan – a kartellben részt vevő vállalkozást egy önálló harmadik személynek adták el, és nem áll fenn strukturális

kapcsolat a korábbi és az új üzemeltető között (lásd ebben az értelemben analógia útján a fenti 215. pontban hivatkozott Hoechst kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 61. pontját).

222 A jelen ügyben ebből következően a Bizottság jogszerűen tudta be az Alliance One-nak a Transcatab (SCC) és a Dimon Italia (Dimon Inc.) által elkövetett jogsértést.

223 Egyébiránt hozzá kell tenni, hogy amint azt a Bizottság kifejti, teljesen irreleváns az Alliance One által kifejtett hivatkozás az Alliance One-nak a megtámadott határozat elfogadásának időpontjában fennálló piaci részesedésére, mivel – amint az a megtámadott határozat (372) és (373) preambulumbekezdéséből kitűnik – a bírságok kiindulási összegének meghatározására szolgáló piaci részesedések a jogsértés végén, vagyis 2001-ben részt vevő vállalkozások akkori piaci részesedései voltak.

224 Ebből következően a jelen jogalap második részét el kell utasítani.

225 Figyelemmel a fenti megfontolásokra, a második jogalapot egészében el kell utasítani.

C – *Az elrettentési szorzó meghatározása során elkövetett téves jogalkalmazásra és ténybeli hibára, valamint az arányosság elvének megsértésére és az indokolás hiányára vonatkozó harmadik jogalapról*

226 A harmadik jogalapot három részre lehet osztani. Az első rész lényegében a bírság „megfelelő elrettentő hatására", valamint a Bizottság határozathozatali gyakorlatára vonatkozik. A második rész az arányosság elvének megsértésére, valamint az

indokolás hiányára vonatkozik, arra hivatkozva, hogy az Alliance One-nal szemben alkalmazott szorzó magasabb, mint a Deltafinával szemben alkalmazott elrettentési szorzó. A harmadik rész a Bizottságnak a Mindóval szemben alkalmazott szorzó kapcsán követett érvelésének következetlenségére vonatkozik

227 A Törvényszék által a tárgyalás során feltett kérdésre válaszolva ugyanakkor az Alliance One kijelentette, hogy a jelen jogalap második része tárgyi tévedésből ered, és arról lemond, amint azt a tárgyalásról készült jegyzőkönyv is tartalmazza. Következésképpen ezt a részt nem kell a továbbiakban vizsgálni.

1. *A bírság „megfelelő elrettentő hatására", valamint a Bizottság ezzel kapcsolatos határozathozatali gyakorlatára vonatkozó első részről*

a) A felek érvei

228 Az Alliance One vitatja a bírságnak a Transcatabbal és a Dimon Italiával szemben megállapított 10 millió eurós kiindulási összegével kapcsolatos 1,25-os szorzó alkalmazását.

229 Úgy véli különösen, hogy anyavállalataik forgalma nem indokolja az elrettentési szorzó alkalmazását, valamint hogy a jelen ügyben a 10 millió eurós bírság kellően elrettentő hatású, figyelemmel az anyavállalatok méretére, valamint arra, hogy nem bírtak tudomással olaszországi leányvállalataik magatartásáról. Ezenfelül a Bizottságnak figyelembe kellett volna vennie a jogsértéssel érintett földrajzi piac kis méretét.

230 Az Alliance One ezt követően a Bizottság határozathozatali gyakorlatára hivatkozik annak bizonyítása érdekében, hogy az elrettentő szorzó alkalmazását a jelen ügyben nem indokolta a megfelelő elrettentő hatás elérése, összehasonlítva az SCC és a Dimon Inc. forgalmát és a leányvállalataikkal szemben kiszabott bírságokat a Bizottság által a hivatkozott ügyekben szankcionált vállalkozásokéval.

231 Válaszában az Alliance One hozzáteszi, hogy amikor külön szorzót alkalmazott a Transcatabbal és a Dimon Italiával szemben, a Bizottság túllépte mérlegelési jogkörének korlátait, valamint eltért a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése és az [ESZAK-szerződés] 65. cikkének (5) bekezdése alapján kiszabott bírság megállapításának módszeréről szóló iránymutatástól (HL 1998. C 9., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 171. o.; a továbbiakban: iránymutatás), amely szerint a kiindulási összeg növelése automatikusan nem alkalmazható a multinacionális csoportokkal szemben, hanem azt csak akkor lehet kiszabni, ha a megfelelő elrettentő hatás biztosításának szükségessége ezt indokolja.

232 Az Alliance One tehát arra a következtetésre jut, hogy az 1,25-ös szorzó alkalmazása a Transcatabbal és a Dimon Italiával szemben nem indokolt, és kéri, hogy a Törvényszék ennélfogva csökkentse a bírságok összegét.

233 A Bizottság vitatja az Alliance One érveit.

b) A Törvényszék álláspontja

234 Emlékeztetni kell arra, hogy az 1/2003 rendelet 23. cikkében meghatározott szankcióknak egyaránt célja a jogsértő magatartások megbüntetése, illetve azok megismétlésének megelőzése. A bírság egyik célja tehát az elrettentés (lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-15/02. sz., BASF kontra Bizottság ügyben 2006. március 15-én hozott

ítéletének [EBHT 2006., II-497. o.] 218. és 219. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, valamint a fenti 125. pontban hivatkozott Akzo Nobel és társai kontra Bizottság ügyben 2009. szeptember 30-án hozott ítélet 150. pontját).

235 A bírság elrettentő ereje biztosításának szükségessége azt igényli, hogy a bírság összege úgy kerüljön megállapításra, hogy elérje az érintett vállalkozásra gyakorolni szándékozott hatást, mégpedig annak érdekében, hogy a bírság – többek között tekintettel a kérdéses vállalkozás pénzügyi teljesítőképességére – ne legyen elhanyagolható, vagy ellenkezőleg, túlzó mértékű, egyrészt a bírság hatékonyságának biztosításából, másrészt pedig az arányosság elvének tiszteletben tartásából eredő követelményeknek megfelelően (a Törvényszék T-279/02. sz., Degussa kontra Bizottság ügyben 2006. április 5-én hozott ítéletének [EBHT 2006., II-897. o.] 283. pontja, a fenti 215. pontban hivatkozott Hoechst kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 379. pontja, valamint a fenti 125. pontban hivatkozott Akzo Nobel és társai kontra Bizottság ügyben 2009. szeptember 30-án hozott ítélet 154. pontja).

236 Meg kell állapítani, hogy a jelen ügyben a Bizottság – még ha arra kifejezetten nem is hivatkozott rá – az iránymutatásban meghatározott módszert alkalmazta, amelynek a jogsértések súlyáról szóló 1. A. pontja tartalmazza az elrettentési célt. Pontosabban e pont negyedik bekezdése kimondja, hogy „a bírságot olyan nagyságrendű összegben kell megállapítani, amely biztosan kellően elrettentő hatású".

237 E célkitűzésre a megtámadott határozat 2.6.3.2 pontjának címe („Egyedi súly és elrettentés"), valamint (374) és (375) preambulumbekezdése is utal. A Bizottság ugyanis úgy döntött, hogy 1,5-szeres szorzót (vagyis 50%-os növelést) alkalmaz a Deltafinával (Universal) szemben meghatározott bírság kiindulási összege tekintetében, és 1,25-szoros szorzót (vagyis 25%-os növelést) a Dimon Italiával (Dimon Inc.) és a Transcatabbal (SCC) szemben meghatározott bírság kiindulási összege tekintetében, annak érdekében, hogy kellő elrettentő hatást biztosítson a bírságnak, amely nem lenne biztosított, ha e kiindulási összegnek arra kellene korlátozódnia, hogy kizárólag e vállalkozások piaci helyzetét tükrözze. A Bizottság többek között a vállalkozások világméretű forgalmára támaszkodott, amely 2005-ben sorrendben 3,276 milliárd amerikai dollár (USD), 1,311 milliárd USD és 0,896 milliárd USD volt, annak érdekében, hogy figyelembe vegye e csoportok „jelentős gazdasági és pénzügyi erejét",

figyelemmel arra, hogy e vállalkozások emellett a dohányiparnak a különböző szintű ágazatokban és földrajzi piacokon a legjelentősebb világméretű nagykereskedői.

238 Először az Alliance One-nak a 10 millió eurós kiindulási összeg már kellően elrettentő jellegére vonatkozó érvét illetően meg kell állapítani, hogy az Alliance One egyáltalán nem támasztja alá azon állítását, miszerint a bírság összege, amennyiben azt az elrettentő hatással összefüggő szorzó figyelembevétele nélkül határozták volna meg, elegendő lett volna arra, hogy a bírság ilyen hatással bírjon (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-413/08. P. sz., Lafarge kontra Bizottság ügyben 2010. június 17-én hozott ítéletének [EBHT 2010., I-5361. o.] 107. pontját).

239 Mindenesetre rá kell mutatni, hogy ez az érv téves előfeltételezésen alapul, mégpedig azon, hogy a szóban forgó bírság növelése egy adott bírságösszeg és a bírság elrettentési céljának megfeleltetésén alapul, amelyet a Bizottság a vállalkozások mérete és összesített erőforrásai alapján értékel.

240 Márpedig a megtámadott határozatból nem következik, hogy a méret és az összesített erőforrások figyelembevételét célzó művelet egy ilyen értékelés körébe tartozik. Az alapösszegeknek a megtámadott határozat (376) preambulumbekezdésében történő emelésével ugyanis a Bizottság – ezen összegek nagyságától függetlenül – a bírság elrettentési céljának biztosítása végett valójában csak az egyazon kartell résztvevőivel szemben alkalmazott különböző elbánást annak érdekében, hogy figyelembe vegye a bírság rájuk gyakorolt tényleges hatását. Ez a megkülönböztetés a vállalkozások mérete és összesített erőforrásai alapján megállapított szorzók segítségével történik, függetlenül azon összegek nagyságától, amelyekre ezek a szorzók vonatkoznak (lásd ebben az értelemben a fenti 234. pontban hivatkozott BASF kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 241. pontját).

241 Rá kell tehát mutatni, hogy a Bizottság jogszerűen ítélte úgy, hogy figyelemmel az SCC- és a Dimon-csoport méretére és összesített erőforrásaira – amelyet a 2005. március 31-én véget ért pénzügyi évi forgalmuk alapján értékelt –, elrettentő céllal helye van utóbbiakkal szemben a bírság növelését célzó szorzó alkalmazásának,

anélkül egyébként – ellentétben az Alliance One állításával –, hogy az olaszországi leányvállalataik magatartásáról való tudomás kérdésének bármilyen jelentőséget kellene tulajdonítani (lásd e tekintetében a fenti 125. pontot).

242 Másodszor a Bizottságnak a szorzótényezők kiszabásával kapcsolatos határozathozatali gyakorlatára figyelemmel a kellő elrettentő hatásra vonatkozó érvet illetően elegendő hangsúlyozni, hogy a Bizottság korábbi határozathozatali gyakorlata nem szolgálhat a versenyjogi bírságok rögzítésének jogi hátttereként, mivel utóbbit kizárólag a 17. rendelet és a 1/2003 rendelet, valamint az iránymutatás határozza meg (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-125/07. P., C-133/07. P., C-135/07. P. és C-137/07. P. sz., Erste Group Bank és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2009. szeptember 24-én hozott ítéletének [EBHT 2009., I-8681. o.] 233. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, valamint a Törvényszék T-203/01. sz., Michelin kontra Bizottság ügyben 2003. szeptember 30-án hozott ítéletének [EBHT 2003., II-4071. o.] 292. pontját).

243 Harmadszor a földrajzi piaci igen korlátozott kiterjedésére vonatkozó érvet illetően először is rá kell mutatni, hogy a szóban forgó kartell egy egész ország területére kiterjedt, és ellentétben azzal, amit az Alliance One sugall, nem korlátozódott a dohánytermesztő régiókra. A feldolgozók által létrehozott kartell ugyanis a felvásárlás piacát érintette, és nem a termelését, amely az Appenin félsziget egyes régióira koncentrálódik (lásd a megtámadott határozat (83) preambulumbekezdését). Másodszor mindenféleképpen meg kell jegyezni, hogy e kérdés nem függ össze a szorzó alkalmazásával. A földrajzi piac kiterjedése ugyanis olyan körülmény, amelyet a Bizottság a jogsértés súlyának értékelésénél vesz figyelembe (lásd a jelen ügyben a megtámadott határozat (365) és (366) preambulumbekezdését). E körülmény ennélfogva egy objektív és a jogsértéshez tartozó jellemzőnek felel meg, míg az elrettentési célból történő szorzó alkalmazása a résztvevők olyan objektív jellemzőinek figyelembevételét feltételezi, mint azok mérete és gazdasági erőforrásai. Másfelől az iránymutatás 1.A. pontja negyedik bekezdésének megfogalmazása is megerősíti ezt az állítást, ugyanis a szorzótényező alkalmazását igazoló körülmények figyelembevételére a jogsértés jellegétől, a piacra gyakorolt konkrét hatásától és földrajzi kiterjedésétől függetlenül kerül sor (lásd ebben az értelemben a fenti 235. pontban hivatkozott Degussa kontra Bizottság ügyben

hozott ítélet 273. pontját). Következésképpen ezt az érvet – mint hatástalant – el kell utasítani.

244 Negyedszer az Alliance One válaszában hivatkozott azon érvet illetően, miszerint a Bizottság a jelen ügyben eltért az iránymutatástól, ugyanis az iránymutatás kizárja a kiindulási összeg növelésének automatikus alkalmazását a multinacionális csoportokkal szemben, meg kell állapítani, hogy annak nincs ténybeli alapja. A megtámadott határozatból ugyanis kitűnik, hogy a kiindulási összeg meghatározása során a Bizottság először is piaci részesedésüktől függően az egyes vállalkozások egyedi súlyát értékelte, majd ezt követően figyelembe vette azon multinacionális csoportok gazdasági és pénzügyi erejét, amelyekhez a jogsértést elkövető vállalkozások tartoztak, annak érdekében, hogy kellő elrettentő hatást biztosítson ezen összegnek. Ennek megfelelően ezen összeg növelése semmiképpen sem automatikusan történt.

245 A fenti megfontolások tükrében meg kell állapítani, hogy a Bizottság nem követett el hibát, amikor az SCC-vel és a Dimon Inc.-vel szemben kiszabott bírságok alapösszegét annak érdekében növelte, hogy e bírságoknak kellően elrettentő hatást biztosítson.

2. *A Bizottságnak a Mindóval szemben alkalmazott szorzó kapcsán követett érvelésének következetlenségére vonatkozó harmadik részről*

a) A felek érvei

246 Az Alliance One azt kifogásolja, hogy a Bizottság következetlenül érvelt, amikor nem alkalmazta az elrettentési szorzót a Mindóval szemben azon indokkal, hogy a Mindo

már nem áll az Alliance One-nal kapcsolatban, és így független vállalkozás. Mivel az Alliance One felelős a Dimon Italiával (Mindo) szemben kiszabott bírságért, ha a szorzó nem alkalmazható ez utóbbival szemben, akkor még kevésbé alkalmazható az Alliance One-nal szemben.

247 Amikor a Bizottság külön szorzót alkalmazott a Dimon Italiával és a Transcatabbal szemben azon indokkal, hogy e két vállalkozás a jogsértés időpontjában két különböző multinacionális csoporthoz tartozott, nem vette figyelembe azt, hogy a megtámadott határozat elfogadásának időpontjában, illetve abban az időpontban, amikor a bírságot meg kellett fizetni, csak a Transcatab képezte egy multinacionális csoport részét, míg a Dimon Italiát közben eladták.

248 Egyébiránt figyelemmel az elrettentési szorzó alkalmazásával elérni kívánt elrettentő hatásra, e szorzó alkalmazása csak azon társasággal szemben indokolt, amely elkövette a jogellenes cselekményt, nem pedig egy olyan társasággal szemben, amely teljes mértékben kívül állt a kartellen, és amelynek egyetlen kapcsolata a kartellben közvetlenül részt vevő társasággal az, hogy annak részben tulajdonosa volt a múltban.

249 Mivel a Mindo nem szűnt meg, vele mint a kartellben közvetlenül részt vevő féllel szemben bármilyen szorzót alkalmazni kell. A Bizottság által alkalmazott szempont egyik elfogadhatatlan következménye az Alliance One szerint az, hogy a jogsértést közvetlenül elkövető társaságot kevésbé súlyos joghátrány sújtja, mint azt a társaságot, amely korábban ellenőrizte azt, és amely nem csak nem vett részt a kartellben, illetve annak létezéséről sem tudott, de kapcsolatban sincs már az előbbi társasággal.

250 Mindent összevetve az Alliance One szerint a Bizottság nem tekinthet két társaságot egyetemlegesen felelősnek ugyanazon bírság eltérő és elkülönült összegéért, amint azt a jelen ügyben tette.

251 A Bizottság vitatja az Alliance One érveit.

b) A Törvényszék álláspontja

252 Mindenekelőtt rá kell mutatni, hogy a jelen ügyben a Bizottság jogszerűen vette figyelembe az anyavállalatok, vagyis a Dimon Inc. és az SCC teljes forgalmát, és nem csak az érintett leányvállalatok forgalmát a szorzó kiszámítása érdekében, mivel – amint azt az első jogalap elemzése keretében kifejtettük – az anyavállalat és a leányvállalat az EK 81. cikk szempontjából egyetlen vállalkozást képez (lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-101/05. és T-111/05. sz., BASF és UCB kontra Bizottság egyesített ügyekben 2007. december 12-én hozott ítéletének [EBHT 2007., II-4949. o.] 49. pontját, és T-410/03. sz., Hoechst kontra Bizottság ügyben 2008. június 18-án hozott ítéletének [EBHT 2008., II-881. o.) 379. pontját). Egyébiránt a jelen ügyben a szorzó elrettentő hatás címén történő alkalmazását éppen az indokolta, hogy a jogsértő magatartást tanúsító vállalkozások multinacionális csoportokhoz tartoztak (a megtámadott határozat (374) preambulumbekezdése).

253 A megtámadott határozat (374) preambulumbekezdésének 291. lábjegyzetében a Bizottság kiemeli, hogy a Mindóval (korábban Dimon Italia) szemben kiszabott bírság tekintetében történő elrettentési szorzó alkalmazását az Alliance One egyetemleges felelőssége indokolja, míg a Mindo saját felelőssége alapján e szorzó alkalmazása nem indokolt, mivel az minden kapcsolatot megszakított részvényesével. Ugyanakkor figyelemmel arra, hogy a Mindo felelősségét forgalma 10%-ának korlátai között kell figyelembe venni, a Bizottság megállapította, hogy felesleges külön kiindulási összeget számítani e vállalkozás tekintetében. Ebből következiően az arra vonatkozó érv, hogy a Bizottság nem vette figyelembe a határozata elfogadásának időpontjában fennálló helyzetet, ténybelileg megalapozatlan.

254 A megtámadott határozat (403) és (404) preambulumbekezdésében (az „Ebből eredő bírságok és a bírság felső határának alkalmazása" című 2.6.3.6 pontban) a Bizottság

pontosan meghatározza a Mindo helyzetét. Konkrétabban a megtámadott határozat (404) preambulumbekezdésében a következőket jelenti ki:

„[…] a Mindo (amely jelenleg semmilyen kapcsolatban sincs a korábbi Dimon csoporttal) [egyetemleges] felelősségét a legutolsó pénzügyi év forgalma 10%-ának (vagyis 3,99 millió euró) korlátai között kell figyelembe venni”.

255 Amennyiben ugyanis a gazdasági egység időközben megszűnt, a határozat valamennyi címzettjének joga van ahhoz, hogy a Bizottság egyedileg alkalmazza vele szemben az említett felső határt (a Törvényszék T-71/03., T-74/03., T-87/03. és T-91/03. sz., Tokai Carbon és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2005. június 15-én hozott ítéletének [az EBHT-ban nem tették közzé] 390. pontja, valamint a T-26/06. sz., Trioplast Wittenheim kontra Bizottság ügyben 2010. szeptember 13-án hozott ítéletének [az EBHT-ban nem tették közzé] 113. pontja).

256 Márpedig meg kell állapítani, hogy a jelen ügyben az elrettentési szorzó Mindóval szembeni alkalmazása az elrettentés érdekében nélkülözne minden gyakorlati következményt, mivel a vele szemben alkalmazott bírság legfeljebb forgalmának 10%-áig terjedhet. Következésképpen az Alliance One által hivatkozott érv hatástalan.

257 Mindenesetre egy vállalkozás összesített erőforrásait az elrettentés céljának elérése érdekében, az arányosság elvének tiszteletben tartásával a bírság kiszabásának napján kell értékelni, amit egyébként az Alliance One sem vitat (lásd ebben az értelemben a fenti 235. pontban hivatkozott Degussa kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 285. pontját).

258 Nem kifogásolható tehát, hogy a Bizottság az elrettentő hatás érdekében alkalmazott növelés meghatározása során figyelembe vette az azon csoportok által elért forgalmat, amelyek összeolvadására a jogsértés megszűnése és a megtámadott határozat elfogadása között került sor.

259 A Bizottság továbbá megalapozottan állapította meg a Mindo és az Alliance One egyetemleges felelősségét a bírság 3,99 millió eurós összegű részének megfizetéséért, miközben az Alliance One a bírság teljes összegének, vagyis 10 millió eurónak a megfizetéséért felelős.

260 E megfontolások összességéből következik, hogy a jelen jogalapot is el kell utasítani.

261 Ebből következően a keresetet teljes egészében el kell utasítani, anélkül, hogy meg kellene vizsgálni az Alliance One második és harmadik kereseti kérelmének elfogadhatóságát.

A költségekről

262 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján a Törvényszék a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Az Alliance One-t, mivel pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján

A TÖRVÉNYSZÉK (harmadik tanács)

a következőképpen határozott:

1) A keresetet elutasítja.

2) Az Alliance One International, Inc.-t kötelezi a költségek viselésére.

Azizi Cremona Frimodt Nielsen

Kihirdetve Luxembourgban, a 2011. szeptember 9-i nyilvános ülésen.

Aláírások

Tartalomjegyzék

A jogvita előzményei ..... II - 5748

A – A közigazgatási eljárás ..... II - 5749

B – A megtámadott határozat ..... II - 5751

1. A megtámadott határozat címzettjei ..... II - 5752

2. A bírságok összegének meghatározása ..... II - 5756

Az eljárás és a felek kérelmei ..... II - 5762

A jogkérdésről ..... II - 5764

A – A leányvállalat által elkövetett jogsértések anyavállalatnak való betudhatóságára vonatkozó szabályok megsértésére, valamint a védelemhez való jog megsértésére vonatkozó első jogalapról ..... II - 5765

1. A leányvállalat magatartásának az anyavállalat részére való betudhatóságával kapcsolatos szabályok megsértésére vonatkozó első részről ..... II - 5765

a) A felek érvei ..... II - 5765

b) A Törvényszék álláspontja ..... II - 5769

2. Az SCC és a Dimon Inc. által a vélelem megdöntése érdekében nyújtott bizonyítékok figyelmen kívül hagyására voantkozó második részről ..... II - 5774

a) A felek érvei ..... II - 5774

b) A Törvényszék álláspontja ..... II - 5783

A vélelem megdöntése érdekében hivatkozott általános jellegű bizonyítékokról ..... II - 5784

A vélelem megdöntése érdekében hivatkozott konkrét bizonyítékokról ..... II - 5786

– Az SCC és a Transcatab közötti viszonyról ..... II - 5787

– A Dimon Inc. és a Dimon Italia közötti viszonyról ..... II - 5789

A Transcatab és a Dimon Italia önállósága hiányának alátámasztására a Bizottság által állítólagosan felhasznált bizonyítékokról ..... II - 5791

A vélelem megdöntésére alkalmas bizonyítékoknak az ítélkezési gyakorlat tükrében való értelmezéséről ..... II - 5797

3. A védelemhez való jog megsértésére vonatkozó harmadik részről ..... II - 5799

a) A felek érvei ..... II - 5799

b) A Törvényszék álláspontja ..... II - 5801

4. A bizonyítási teher eloszlására vonatkozó szabályok megsértésére vonatkozó negyedik részről ..... II - 5805

a) A felek érvei ..... II - 5805

b) A Törvényszék álláspontja ..... II - 5806

B – Az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének, valamint az arányosság elvének a bírság végleges összegének megállapítása során való megsértésére vonatkozó második jogalapról ..... II - 5808

1. A felek érvei ..... II - 5808

2. A Törvényszék álláspontja ..... II - 5809

C – Az elrettentési szorzó meghatározása során elkövetett téves jogalkalmazásra és ténybeli hibára, valamint az arányosság elvének megsértésére és az indokolás hiányára vonatkozó harmadik jogalapról ..... II - 5812

1. A bírság „megfelelő elrettentő hatására", valamint a Bizottság ezzel kapcsolatos határozathozatali gyakorlatára vonatkozó első részről ..... II - 5813

a) A felek érvei ..... II - 5813

b) A Törvényszék álláspontja ..... II - 5814

2. A Bizottságnak a Mindóval szemben alkalmazott szorzó kapcsán követett érvelésének következetlenségére vonatkozó harmadik részről ..... II - 5818

a) A felek érvei ..... II - 5818

b) A Törvényszék álláspontja ..... II - 5820

A költségekről ..... II - 5822